

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht in de eerste helft van 1967

(1e deel)

§ 1. Inleiding.

1. — Dit vijfde artikel heeft dezelfde bedoeling als de 4 voorgaande ⁽¹⁾: de activiteit van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht ⁽²⁾ nader bij het publiek te brengen, vermits tot dus verre enkel de jaarverslagen van de V.C.T. en dan slechts na een zeker tijdsverloop, het enige publicatiemiddel zijn van de adviezen uitgebracht door deze Commissie.

Ditmaal ligt de beschouwde periode tussen einde 1966 en juni 1967. Zoals voorheen kon dit tijds kader niet strikt worden geëerbiedigd: enerzijds worden nog adviezen aangehaald van vóór 1 januari 1967 omdat de tekst ervan niet eerder ter beschikking stond in zijn definitieve vorm; anderzijds worden de adviezen uit de beoogde periode maar aangehaald na hun notificatie. Bij gebreke aan betekening, worden ze ter zijde gelaten.

Speciale kwesties van beperkt belang alsmede deze die in verband staan met de voorgenomen politiek werden evenmin aangehaald.

2. — De samenstelling van de V.C.T. is nog steeds dezelfde.

Drie plaatsvervangende leden, die bekleed werden met een politiek mandaat, werden nog niet vervangen ⁽³⁾.

Dhr. Magerotte voorheen plaatsvervangend lid, werd tot vast lid benoemd om het mandaat van dhr. Remalle te beëindigen ⁽⁴⁾. Een vierde plaatsvervangend lid is derhalve te benoemen.

Deze kwestie werd een eerste maal aanhangig gemaakt bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers door schrijven van 30 augustus 1965 van dhr. Vranckx, toen Minister van Binnenlandse Zaken ⁽⁵⁾. Bij brief van 21 maart 1967 vroeg de huidige Minister ⁽⁶⁾ dat de Kamer kandidaten zou voordragen met het oog op de benoeming door de Koning niet alleen van vier plaatsvervangende leden, maar tevens van één vast lid. Gesteld kan worden dat de Heer A. Kinsbergen, vast lid, benoemd tot Gouverneur van de provincie Antwerpen, wenst vervangen te worden in de V.C.T.

Hoewel de Kamervoorzitter voorstelde de datum van de geheime stemming na het Paasreces vast te stellen en vroeg aan de fractieleiders de namen van hun

kandidaten mede te delen, is tot nog toe ⁽⁴⁾ geen stemming uitgebracht.

§ 2. Art. 1 S.W.T.

3. — Het opzoekingscentrum voor de wegenbouw te Sterrebeek is een uitvoeringsdienst waarvan de werkkring he hele land bestrijkt en met zetel buiten Brussel-Hoofdstad. Het hangt echter niet af van een openbaar gezag. V.C.T., Ned. Afd., 13-12-1966, doss. 1707

4. — De V.C.T. is onbevoegd om advies te geven over een klacht tegen een tweetalig bericht-mededeling aan het publiek, geplaatst aan de ingang van een *preventorium* in O..., gemeente uit het Franse taalgebied zonder speciale regeling.

Gezegd *preventorium* is *eigendom van een v.z.w.*, die blijkens haar statuten een louter private instelling is, met een zuiver sociaal doel zonder enig handelsdoeleinde. Haar zending werd haar evenmin toevertrouwd door de wet noch door de openbare overheden.

V.C.T., Franse Afd., 21-2-1967, doss. 1773.

5. — Gevraagd werd of de v.z.w. « *Nationale Discotheek van België* », Afdeling Leuven, onder de toepassing valt van de S.W.T.

Het antwoord was negatief omdat haar taak niet opgelegd werd door een openbare macht (art. 1 § 1, 2° S.W.T.). V.C.T., Ned. Afd., 28-2-1967, doss. 1817.

6. — Binnen het raam van de verplichte autocontrole zijn de *technische automobielsinspecties* diensten in de zin van de S.W.T. ⁽⁷⁾.

Deze diensten staan evenwel niet onder het gezag van een openbare overheid. Derhalve blijven de automobielsinspecties vrij de aanwervingsvoorwaarden van een automechanici autonoom vast te stellen mits deze diensten voldoen aan de taaleisen welke de uitoefening van de verplichte automobielsinspectie kan meebrengen.

V.C.T. Ned. Afd., 18 april 1967, doss. 1934.

7. — Een private *vereniging tot bescherming der dieren* valt niet onder de toepassing van de S.W.T.

V.C.T., Ned. Afd. 25-4-1967, doss. 1798.

8. — Vraag nr. 25 van de heer Jorisen d.d. 2-2-1967 (N.):

« Graag zou ik vernemen in hoever de geachte Minister de Nationale Investeringsmaatschappij onderworpen acht aan de taalwetten van 1963 en welke maatstaven in de N.I.M. aangelegd werden voor de toepassing van deze taalwetten? »

Antwoord van de Minister van Economische Zaken : « De *Nationale Investeringsmaatschappij* is onderworpen aan het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Als zijnde een rechtspersoon heeft zij een taak, die de grenzen van een privaat bedrijf te buiten gaat en die de wet haar heeft toevertrouwd in het belang van het algemeen.

Daar de maatschappij onder het gezag van een openbare macht staat, is zij onderworpen aan de bepalingen van de gecoördineerde taalwetten die betrekking hebben op de organisatie van de diensten op de rechtspositie van het personeel en op de door deze laatste verkregen rechten.

Voor zover dit nog niet geschied is, zal de regerings-commissaris, afgevaardigd door de Minister van Economische Zaken, verzoeken de aandacht van de beheerorganen van de Maatschappij te vestigen op bovengenoemde punten » (8)

§ 3. 11 § 3 S.W.T.

9. — Een foto-album, aangeboden naar aanleiding van een internationale tentoonstelling « Europa 1900 », georganiseerd door de stad Oostende naar aanleiding van haar 700e verjaardag, kan beschouwd worden als een mededeling aan de toeristen.

Vermits de stad Oostende een toeristisch centrum is (9), moeten de berichten en mededelingen voor de toeristen in minstens drie talen zijn gesteld (art. 11, § 3, S.W.T.). Overeenkomstig haar vroeger algemeen geldende gemeenteraadsbeslissing, dient het kwestieus fotoalbum viertalig te zijn.

V.C.T., Ned. Afd., 4-4-1967, dossier 1927.

10. — De Vaste Commissie heeft aan de Minister-Staatssecretaris voor het Openbaar Ambt en het Toerisme advies verstrekt over sommige criteria met het oog op het bepalen van toeristische centra.

V.C.T., 15-6-1967, doss. 1922.

11. — Op 15 december 1964 heeft de Nederlandse Afdeling van de V.C.T. (10) ongunstig geadviseerd over de gemeenteraadsbeslissing dd. 24 januari 1964 van de *Stad Brugge* waarbij besloten werd de berichten en mededelingen voor het toeristisch publiek in ten minste vier talen te stellen, behalve voor Zeebrugge.

Een nieuw verzoek werd aan de Commissie toegezonden in maart 1967.

Na de notificatie van het hierboven bedoelde advies werden nieuwe gegevens bezorgd door het stadsbestuur; daaruit bleek dat Brugge meer en meer ingeschakeld wordt in het vakantieverblijf aan zee, terwijl een zeer hoog aantal buitenlandse badgasten Brugge bezoeken.

De stad werd dan ook thans als toeristisch centrum aangezien in de zin van art. 11 § 3, S.W.T.

V.C.T., Ned. Afd., 27-6-1967, nr 63 B.

12. — Gevraagd werd of het al dan niet in overeenstemming is met art. 11, § 3, S.W.T., dat de vergunninghouder van de badinrichtingen van een kustgemeente op zekere afstand de ene van de andere, vier borden aanbrengt die elk een zelfde tekst bevatten gesteld in het Nederlands, het Frans, het Duits en het Engels, evenwel met één taal afzonderlijk per bord.

Vermits de kwestige gemeente de viertaligheid door de gemeenteraad had zien invoeren bij toepassing van art. 11, § 3 voormeld, achtte de V.C.T. dat het plaatsen van kwestieuze borden, zo zij ofwel eentalig Nederlands zijn ofwel op een zekere afstand van elkaar geplaatst worden en op elk bord de Nederlandse tekst voorafgaat aan de tekst die in één andere taal is gesteld, conform aan de wet is.

V.C.T., 27-6-1967, doss. 1995.

§ 4. Art. 17 S.W.T.

13. — Belangrijk lijkt het advies dat gegeven werd over volgende vragen, vooral voor de eerste kwestie :

1. Is de taalrol van de ambtenaar, aan wie de zaak in eerste instantie werd toevertrouwd, bepalend voor de verdere afhandeling van de zaak? (Toepassing van art. 17, § 1, B, 30 S.W.T.)

2. Mag de gewestelijke directie Brussel ééntalig Franse onderrichtingen sturen naar de postkantoren in Brussel-hoofdstad.

a) Ten opzichte van de *tweede vraag* kan verwezen worden naar art 17 § 2 nr I, toepasselijk terzake ingevolge art. 35 van dezelfde wetten : dienstorders en onderrichtingen aan het personeel van bedoelde gewestelijke dienst worden in het Nederlands en in het Frans gesteld.

b) Nopens de *eerste vraag* adviseerde de Commissie :

1) Voor zover de taalrol van de ambtenaar, aan wie de zaak wordt opgedragen, bepalend is voor de behandeling van het dossier door een dienst als bedoeld in art. 35 S.W.T., is het de taalrol van de ambtenaar aan wie de zaak in *eerste instantie* in behandeling wordt gegeven, die bepaalt in welke taal het dossier verder moet behandeld worden op alle trappen van de hiërarchie.

Dit is immers reeds het geval voor zaken waarin de lokaliserende speelt of die door een particulier zijn ingediend of nog die een ambtenaar van de dienst betreffen. Zulks ligt trouwens in de lijn van de inrichting van de wet wat betreft de verdeling van de ambten over de taalrollen en de taalkennis opgelegd aan hen die verantwoordelijkheid hebben voor de leiding van de dienst. Ten slotte is verdeling voor de behandeling in binnendienst uitgesloten.

2) De *monografie* van de verschillende ambten zal een aanduiding zijn aan wie de zaak normaal in eerste instantie in behandeling wordt gegeven.

V.C.T., 25-5-1967, doss. 108.

§ 5. Art. 27, 1e lid, S.W.T.

14. — Het begrip « *benoeming* » in de zin van artikel 27, 1ste lid van de S.W.T. moet breed worden geïnterpreteerd : het slaat op elke inbreng van nieuw personeel, het weze door aanwerving, tewerkstelling, bevordering of overplaatsing.

V.C.T. 9 maart 1967, doss. 79.

§ 6. Art. 47 S.W.T.

15. — De V.C.T. diende de Minister van Buitenlandse Zaken van advies over de vraag te weten of bepaalde ambtenaren van de carrière buitenlandse dienst, behorend tot de Franse taalrol, kunnen worden aangezien als volstaan hebbend aan de bepalingen van art. 47 § 5 S.W.T., op grond van het feit dat zij in het bezit zijn van diploma's waaruit blijkt dat zij in het Nederlands een examen aflegden over het strafrecht en de strafrechtspleging.

V.C.T., 20-4-1967, dossier 1928.

§ 7. Art. 52 S.W.T.

16. — 1) De n.v. *Wagons-Lits* is een bedrijf in de zin van art. 52 S.W.T. Ze heeft een autonome exploitatiezetel te Oostende.

2) Als concessiehouder van de N.M.B.S. moeten de stukken bestemd voor de concessieverlener uitsluitend in het Nederlands zijn gesteld.

3) De kwestieuze stukken welke door het personeel te Oostende moeten worden ingevuld ten behoeve van de boekhouding te Parijs, zijn geen bescheiden welke bestemd zijn voor het personeel, zodat art. 52 S.W.T. er niet toepasselijk op is ⁽¹¹⁾.

V.C.T., Ned. Afdeling, 13-12-1966, dossier 1677.

17. — a) De *aankoopverklaringen* welke ter beschikking moeten worden gesteld van bedrijven, die radio-omroep-ontvangsttoestellen verkopen, herstellen of vervaardigen en die gevestigd zijn in het Nederlandse, het Franse en het Duitse taalgebied, moeten in de taal van het gebied worden gesteld.

Ten aanzien van deze aankoopverklaringen moeten de zes randgemeenten vermeld in art. 7 S.W.T. worden behandeld als behorende tot het Nederlandse taalgebied.

In *gemeenten met speciale taalregeling* (art. 8 S.W.T.) moeten de aankoopverklaringen uitsluitend in de taal van het gebied ter beschikking worden gesteld. Voor de bedrijven gevestigd in *Brussel-Hoofdstad* worden de aankoopverklaringen in de beide talen ter beschikking gesteld.

b) Ieder *bijhuis* moet als afzonderlijke exploitatiezetel worden beschouwd.

c) Voor de *verkoop per briefwisseling* moet de aankoopverklaring worden gesteld in de taal van het gebied waar de exploitatiezetel van het bedrijf, dat de bestelling per brief ontvangt, gevestigd is.

d) Voor de *verkoop door handelsvertegenwoordigers* moet de aankoopverklaring worden gesteld in de taal van het gebied waar de handelsdaad tot stand komt, te weten daar waar de handelsvertegenwoordiger het aanbod doet en dit aanbod aanvaard wordt door de klant ⁽¹²⁾.

V.C.T. 15-12-1966, doss. 736/B.

18. — 1) De bepalingen van art. 52 S.W.T. zijn van toepassing op de *bedrijfsgeneeskundige dienst*, wanneer deze laatste één geheel vormt met het bedrijf.

2) De *interbedrijfsgeneeskundige dienst*, opgericht en beheerd door een zeker aantal werkgevers, die vooraf een V.Z.W. hebben opgericht, is een dienst in de zin van art. 1, § 1, 2° en § 2, 1e lid S.W.T.

Het behoort aan gezegde dienst alle interne organisatie-maatregelen te nemen die het door zijn oprichting nagestreefde doel vereist.

De bepalingen van art. 52 S.W.T. blijven echter toepasselijk voor alle betrekkingen ter zake tussen elke aangesloten bedrijfsleider en zijn personeel.

V.C.T. 22-12-1966, dossier 1611.

19. — Vermits de *tijdelijke vereniging van aannemers* ter uitvoering van grote werken te Antwerpen een bedrijf is in de zin van art. 52 S.W.T., moeten de fiscale fiche (281.10) en de lijst 325.10 bij het Centraal Taxatiekantoor te Antwerpen enkel in het Nederlands worden ingediend.

Gezegde stukken zijn voorgeschreven door de wetten en reglementen, terwijl de fiscale fiche ook een bescheid is bestemd voor het personeel.

V.C.T., 10-1-1967, dossier 1628.

20. — Een *grensexpeditiedienst*, zelfs wanneer hij krachtens een speciale volmacht, aanvaardt op te treden als lasthebber in naam van een bedrijf dat onder de toepassing van art. 52 S.W.T. valt, is zelf een handelsbedrijf in de betekenis die voornoemd art. 52 daaraan verleent. Hij dient derhalve de doeaneformaliteiten bij de in-, uit- of doorvoer in de taal van het gebied van zijn exploitatiezetel te stellen, wanneer de formaliteiten zijn voorgeschreven bij de wetten of reglementen.

V.C.T., 12-1-1967, dossier 1689.

21. — 1) Een firma uit Brussel-Hoofdstad moet een Nederlandse opzegbrief afgeven aan een bediende, wonende in het Nederlandse taalgebied doch arbeidende in Brussel-Hoofdstad ⁽¹³⁾.

2) De *indeling van het personeel* van bedrijven, als bedoeld in art. 52 met exploitatiezetel in Brussel-Hoofdstad, in Nederlandssprekend en Franssprekend personeel moet geschieden op grond van feitelijkeheden en vooral van de moedertaal of de hoofddtaal van het personeelslid.

Voor kwestieus personeel, dat in Brussel-Hoofdstad arbeidt doch in een ander taalgebied woont, wordt juris tantum vermoed dat de taal van dit laatste gebied tevens de taal is van de werknemer ⁽¹⁴⁾.

3) De V.C.T. oordeelt dat het haar niet toekomt algemene maatstaven voorop te zetten voor de indeling van het personeel verbonden aan private bedrijven met exploitatiezetel te Brussel-Hoofdstad.

V.C.T., 19-1-1967, dossier 1690.

22. — De *loondocumenten* — in casu betrekking hebbend op een aan het personeelslid toegekende eindejaarspremie — afgegeven aan een personeelslid van een bedrijf in de zin van art. 52 S.W.T. met zetel te Mechelen, moeten in het Nederlands zijn gesteld vermits ze bestemd waren voor een Nederlandssprekend personeelslid.

V.C.T., Ned. Afd., 31 januari 1967, dossier 1839.

23. — De persoon wonend te Teuven, die een aanvraag indient tot het overnemen van een drankslijterij aldaar en die geen dankslijter is op het ogenblik van de aanvraag of niet onder een andere titel onder de toepassing van artikel 52 S.W.T. valt, moet ten aanzien van de S.W.T. als particulier beschouwd worden.

Zo de betrokkene echter reeds drankslijter was of onder enig oogpunt reeds onder de toepassing van art. 52 S.W.T. viel, dan moet het stuk, dat moet ingediend worden tot het bekomen van de vergunning in het Nederlands ingevuld worden krachtens hetzelfde artikel 52 ⁽¹⁵⁾.

V.C.T., 2-2-1967, dossier 1762.

24. — Het *Waarborg- en Sociaal Fonds voor de Handel in Voedingswaren* is een dienst in de zin van de S.W.T., waarvan de werkkring zich tot heel het land uitstrekt en waarvan de zetel te Brussel gevestigd is.

Derhalve mag dit Fonds slechts uitsluitend Nederlandstalige stukken zenden naar een handelsbedrijf met exploitatiezetel in een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied.

V.C.T., Ned. Afd., 21 februari 1967, doss. 1775.

25. — « Gelet op het verzoek (dossier 1560), er toe strekkende de taal of de talen nader te doen omschrijven die voor de *publikaties betreffende de handelsvennootschappen, door middel van de aankondigingen in of de bijvoegsels aan het Belgisch Staatsblad*, dienen te worden gebruikt, alsmede de verantwoordelijkheid ter zake;

« Overwegende dat inzake publikatie, hetzij in de rubriek « aankondigingen » van het Belgisch Staatsblad, hetzij in zijn bijvoegsels, de verplichting dient nagekomen door bemiddeling van de griffies van de bevoegde

rechtbanken of rechtstreeks door de betrokken vennootschappen, naar gelang de aard van de bij de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen bedoelde akten of bescheiden en dit met eerbiediging, *bij uitsluitende verwijzing naar het begrip exploitatiezetel*, van de bepalingen van artikel 52 van de S.W.T.; dat een algemene definitie van de exploitatiezetel kan worden gevonden in artikel 14 van de wet van 20 september 1948 houdende de bedrijfsorganisatie, en meer expliciet in het ministeriële rondschrijven van 30 januari 1967 (B.S. dd. 16-2-1967), betreffende de verkiezingen voor de ondernemingsraden en de comité's voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen, dat in de rubriek III, Begrippen « onderneming » en « technische bedrijfseenheid », luidt als volgt :

« Onder 'onderneming' verstaat men de technische bedrijfseenheid. Deze stemt niet noodzakelijk overeen met de juridische eenheid die de onderneming uitmaakt. Ze stemt overeen met de bedrijfszetel, of bedrijfszetels, indien deze zich onderling kenmerken door een bepaalde economische zelfstandigheid (een zekere onafhankelijkheid der directie van de zetel) en door een bepaalde sociale zelfstandigheid (verscheidenheid van mensenkringen) ;

« De splitsing in verschillende technische eenheden is slechts gerechtvaardigd voor zover het blijkt dat zij niet tot doel heeft de gehele onderneming of een gedeelte ervan aan de toepassing van de wet te onttrekken » ;

« Overwegende dat de *maatschappelijke zetel* — wettelijke verblijfplaats van de vennootschap — slechts in overweging kan worden genomen voor de toepassing van de bepalingen van artikel 52 van de S.W.T., onder de *uitdrukkelijke voorwaarde* dat tegelijk een echte exploitatiezetel wordt opgericht; dat deze kwalificatie dient te worden geweigerd aan elke maatschappelijke zetel waarvan de *schijn* van een exploitatiezetel zou zijn verleend, teneinde de toepassing van de samengevatte taalwetten te omzeilen ;

« Overwegende dat om de bepalingen van de twee betrokken wetgevingen te verzoenen, de meest voorhanden liggende onderstellingen wat de toestand van de exploitatiezetel of -zetels van de vennootschap betreft, dienen te worden overwogen ;

« Overwegende dat de erkenning te Brussel-Hoofdstad van het gebruik van de twee op een voet van gelijkheid geplaatste talen, niet noodzakelijk betekent dat de wetgever de tweetaligheid zou hebben gewild van de bij artikel 52 van de samengevatte wetten bedoelde akten en bescheiden voor de bedrijven die hun zetel in dit gebied hebben ; dat daarentegen, indien men zowel naar de algemene inrichting van de wet als naar de bepalingen in verband met de plaatselijke diensten uit Brussel-Hoofdstad verwijst, men vaststelt dat de eentaligheid in de mate van het mogelijke de regel is ;

« Overwegende dat uit de tekst van de wet noch uit de parlementaire werkzaamheden blijkt, dat de wetgever voor de aan de privébedrijven met exploitatiezetel of -zetels te Brussel-Hoofdstad opgelegde akten en bescheiden andere en zelfs striktere beginselen zou hebben aangenomen dan deze welke voor de plaatselijke diensten uit ditzelfde gebied van kracht zijn ;

« Overwegende derhalve dat de éentaligheid de regel is voor de bij artikel 52 bedoelde akten en bescheiden die betrekking hebben op bedrijven met exploitatiezetel of -zetels te Brussel-Hoofdstad, wat voor de publikatie de keuze van een taal — het Nederlands of het Frans — meebrengt ; dat dit nochtans in geen geval de mogelijke keuze van een publikatie in de twee landstalen uitsluit ;

« Overwegende dat inzake publikaties door middel van het Belgisch Staatsblad, van bij de wet opgelegde akten, bescheiden of mededelingen, het gebruik van de twee

landstalen, nl. het Nederlands en het Frans, voldoet aan een gebiedende noodwendigheid wanneer de exploitatiezetels van een bedrijf zo zijn verspreid dat zij in de twee homogene taalgebieden van het land zijn gelegen ; dat terzake eveneens dient te worden rekening gehouden met het Duitse taalgebied ;

« Overwegende dat de *griffies van de bevoegde rechtbanken*, onder hun verantwoordelijkheid, belast zijn met de taak ter zake de S.W.T. toe te passen ; dat dit blijkt zowel uit het advies van de V.C.T. nr. 1658-59-60 dd. 20 oktober 1966 ⁽¹⁶⁾ als uit de bijzondere richtlijnen en onderrichtingen van de procureurs-generaal ; dat anderzijds dezelfde verantwoordelijkheid wordt waargenomen door de *Directie van het Belgisch Staatsblad*, telkens wanneer het gaat om een verplichte publikatie van gelijkaardige akten en bescheiden die haar te dien einde rechtstreeks worden gestuurd ;

Gelet op de op dit gebied meermaals vastgestelde inbreuken op de taalwetten, in de kolommen en bijvoegsels van het Belgisch Staatsblad ;

Gelet op de artikelen 52, 57, 58, 60, § 1 en 61, § 5, van de op 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ;

Besluit het volgende advies te verstrekken :

Artikel 1. — De exploitatiezetel is de enige maatstaf om het gebruik van de taal of de talen te bepalen inzake de verplichte publikatie van akten en bescheiden die bij de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen zijn voorgeschreven ; de maatschappelijke zetel kan in dit verband slechts met een exploitatiezetel worden gelijkgesteld in zoverre hij eveneens een echte exploitatiezetel is — d.w.z. een onontbeerlijk centrum van activiteiten die voor de voorbereiding en de permanente leiding van de zaken nodig zijn — en geen fictieve exploitatiezetel opgericht met het oog op de omzeiling van de toepassing van de samengevatte taalwetten.

Artikel 2. — De publikatie van de bij de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen opgelegde akten en bescheiden wordt verzekerd door middel van het Belgisch Staatsblad of van zijn bijvoegsels, overeenkomstig de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, in het onderhavige geval het artikel 52 van de S.W.T. en dit volgens het hiernavermelde onderscheid ;

A) Wanneer de exploitatiezetel of -zetels in hetzelfde homogene taalgebied zijn gevestigd, dient voor de publikatie van genoemde akten en bescheiden de taal van dit gebied te worden gebruikt, d.w.z. het Nederlands, het Frans of het Duits ;

B) I. Wanneer de exploitatiezetel of -zetels te Brussel-Hoofdstad zijn gevestigd, is er een vrije keuze tussen het Nederlands en het Frans, of het gebruik van deze twee talen.

II. Wanneer de exploitatiezetel of -zetels te Brussel-Hoofdstad en in homogeen taalgebied zijn gevestigd, dan dient men de taal van dit laatste gebied of de twee te Brussel-Hoofdstad wettelijk erkende talen te gebruiken ; de randgemeenten worden ter zake beschouwd als behorende tot het Nederlandse taalgebied.

III. Wanneer de exploitatiezetel of -zetels hetzij in Brussel-Hoofdstad en in het Nederlandse en in het Franse taalgebied, hetzij in deze twee taalgebieden, zijn gevestigd, dan geschiedt de publikatie in de twee landstalen.

C) Wanneer een bedrijf exploitatiezetels omvat :

a) in het Duitse taalgebied, in de twee homogene taalgebieden en eventueel te Brussel-Hoofdstad : dan geschiedt de publikatie in het Duits, Nederlands en Frans ;

b) in het Duitse taalgebied en te Brussel-Hoofdstad : de publikatie geschiedt in het Duits en naar keuze : Nederlands of Frans, ofwel Nederlands en Frans ;

c) in het Duitse taalgebied en in een homogeen taalgebied : publikatie in het Duits en in de taal van dit homogeen gebied.

Artikel 3. — Inzake de bij de toepassing van de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen opgelegde publikaties, vallen de griffies van de handelsrechtbanken en van de rechtbanken van eerste aanleg, alsmede de directie van het Belgisch Staatsblad onder toepassing van de bepalingen van art. 57 van de S.W.T. (inzonderheid al. 1), luidens hetwelk : « De gezagdragers en ambtenaren die door bevelen of handelingen de bepalingen van deze gecoördineerde wetten omzeilen of pogen ongedaan te maken, worden disciplinair gestraft ».

(.....)

V.C.T., 23 febr. 1967, dossier 1560.

26. — De vermeldingen op de *stempels* van firma's, bedoeld in art. 52 S.W.T. en met exploitatiezetel in het Nederlands taalgebied, welke ter vervanging van *fiscale kleefzegels* worden aangebracht, mogen alleen Nederlands-talig zijn.

De V.C.T. wijst op de tegenstelling die bestaat tussen de S.W.T. en het bepaalde in art. 3 van het besluit van de Regent, dd. 12-12-1949.

V.C.T., Ned. Afd., 7-3-1967, dossier 1831.

27. — De *Kaart voor de Gezondheidscontrole* voor de werknemers en het *Gezondheidsboekje* moeten door een bedrijf met exploitatiezetel in Brussel-Hoofdstad aan een Nederlandssprekend personeelslid, ongeacht zijn woonplaats, in het Nederlands worden uitgereikt.

Kaart en boekje zijn immers voorgeschreven bij de wetten en reglementen (art. 139 van het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming) en tevens bestemd voor het personeel.

V.C.T., Ned. Afd., 4-4-1967, doss. 1906.

28. — De *vooropzegbrief* (art. 14, K.B. 20-7-1955) en de *dienstnota's* door een bedrijf in de zin van art. 52 S.W.T. toegezonden aan het personeel van haar exploitatiezetel, gevestigd in een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied, moeten uitsluitend in het Nederlands zijn gesteld ⁽¹⁷⁾.

V.C.T., Ned. Afd., 18-4-1967, doss. 1832.

29. — Gevraagd werd of de *loonfiche* van het personeel van de in Brussel-Hoofdstad gevestigde private bedrijven, dat in het Nederlands taalgebied woont, niet in het Nederlands moet zijn gesteld, zowel wat het gedeelte betreft dat voor de belastingdiensten bestemd is als datgene dat aan de betrokken belastingplichtige wordt overhandigd.

De V.C.T. adviseerde dat de loonfiche en het afschrift voor de belastingdiensten, ongeacht de woonplaats van het personeelslid, voor het Nederlandssprekend en het Franssprekend personeel van een privaat nijverheids-, handels- of financieel bedrijf uit Brussel-Hoofdstad, in het Nederlands respectievelijk in het Frans moeten zijn gesteld.

V.C.T., 20-4-1967, doss. 1814.

30. — De aanplakkingen met het oog op de verkiezingen voor de Comité's voor Veiligheid, Gezondheid en Ver-

fraaiing van de Werkplaatsen (cfr. art. 12, K.B. 22-4-1958) zijn mededelingen, voorgeschreven bij de wetten en reglementen en tevens bestemd voor het personeel.

Derhalve moeten ze in het Nederlands zijn gesteld door een textielbedrijf uit het Gentse, zonder vertaling in casu vermits alle personeelsleden het Nederlands voldoende verstaan.

V.C.T., Ned. Afd., 25-4-1967, doss. 1930.

31. — *Individuele Jaarrekeningen* betreffende genoten bezoldigingen, bestemd voor een bedrijf als bedoeld in art. 52 S.W.T., moeten in het Nederlands zijn gesteld door een handelsbedrijf met exploitatiezetel te Antwerpen.

V.C.T., Ned. Afd., 23-5-1967, doss. 1882.

32. — « Gelet op de verzoeken van betreffende :

1°) de taalregeling die inzake het opstellen en het publiceren dient te worden toegepast :

a) in het bijzonder, op de *balansen van een vennootschap* die haar zetel in een *randgemeente* heeft ;

b) op de *vennootschapsbalansen in het algemeen* ;

2°) het probleem van de publikatie van *facultatieve vertalingen van dergelijke bescheiden* ;

Gelet op de artt. 57, 58, 59, 60, § 1 en 61, §§ 1 en 5 van de op 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ;

Gelet op het advies van de V.C.T., dd. 23-2-1967 (doss. 1560) ⁽¹⁸⁾, waarbij de taal of de talen nader worden omschreven die voor de publicaties betreffende de handelsvennootschappen, door middel van aankondigingen in of de bijvoegsels aan het Belgisch Staatsblad, dienen te worden gebruikt, alsmede de verantwoordelijkheid terzake ;

Overwegende dat inzake publicatie, hetzij in de rubriek « aankondigingen » van het Belgisch Staatsblad, hetzij in zijn bijlagen, de verplichting dient nagekomen door bemiddeling van de griffies van de bevoegde rechtbanken of rechtstreeks door de betrokken vennootschappen, naargelang de aard van de bij de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen bedoelde acten of bescheiden en dit met eerbiediging, bij uitsluitende verwijzing naar het begrip exploitatiezetel, van de bepalingen van art. 52 van de S.W.T. ;

Overwegende dat de maatschappelijke zetel — wettelijke verblijfplaats van de vennootschap — slechts in overweging kan worden genomen voor de toepassing van de bepalingen van artikel 52 van de S.W.T., onder de uitsluitende voorwaarde dat tegelijk een echte exploitatiezetel wordt opgericht ; dat deze kwalificatie dient te worden geweigerd aan elke maatschappelijke zetel waarvan de schijn van een exploitatiezetel zou zijn verleend, ten einde de toepassing van de samengevatte taalwetten te omzeilen ;

Overwegende dat de griffies van de bevoegde rechtbanken, onder hun verantwoordelijkheid, belast zijn met de taak ter zake de S.W.T. toe te passen ; dat dit blijkt zowel uit het advies van de V.C.T., n° 1658-59-60, dd. 20-10-1966 ⁽¹⁹⁾ als uit de bijzondere richtlijnen en onder-richtingen van de procureurs-generaal ; dat anderzijds dezelfde verantwoordelijkheid wordt waargenomen door de directie van het Belgisch Staatsblad, telkens wanneer het gaat om een verplichte publikatie van gelijkaardige akten en bescheiden die haar te dien einde rechtstreeks worden gestuurd ;

Overwegende dat de publicatie de materiële uitdrukking is van de bekendmaking die krachtens een wet of een reglement dient te worden gegeven aan een feit of een akte, door ze ter kennis van het publiek te brengen (Pandectes belges, tome 89, n° 5939) ;

Overwegende dat de bekendmaking de staat van zaken is die ter kennis van iedereen wordt gebracht (Pand. belges, tome 89, n° 5945); dat in het belang van derden en ten einde ze voor te lichten over de vermeldingen die zij bevatten, sommige vennootschapsakten die speciaal in de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen worden bepaald, aan een bijzondere en verplichte bekendmaking zijn onderworpen (cfr. *ibid.*, sub 76 en sub 85);

Overwegende derhalve dat de verplichte publicatie van acten en bescheiden, die onder de wetgeving in zake handelsvennootschappen vallen, slechts denkbaar is in de taal of de talen waarvan, overeenkomstig art. 52 van de S.W.T., gebruik werd gemaakt voor de opmaking van genoemde acten en bescheiden;

Overwegende derhalve dat de griffies van de bevoegde rechtbanken, alsmede de directie van het Belgisch Staatsblad, door bemiddeling waarvan de verplichte publicatie dient te worden verwezenlijkt in de taal of de talen die in het genoemde advies van de V.C.T., n° 1560, d.d. 27-2-1967 worden gepreciseerd, niet kunnen verplicht worden tegelijk of daarna een facultatieve vertaling aan te nemen van de te publiceren acten en bescheiden wanneer deze, gelet op de toestand van de exploitatiezetel of -zetels overeenkomstig de bepalingen van art. 52 van de S.W.T., in één landstaal werden opgemaakt;

Overwegende dat, indien de verplichte bekendmaking van sommige vennootschapsakten dient te geschieden overeenkomstig de bepalingen van art. 52 van de S.W.T., niets echter hun verspreiding in de vorm van een vertaling in een of meerdere talen verbiedt, zoals blijkt uit de parlementaire werkzaamheden en regeringsverklaringen in de loop van de aan de goedkeuring van de wet dd. 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken voorafgaande besprekingen; dat de verspreiding door de pers of door elk ander aangepast middel om het grote publiek voor te lichten, echter dient te geschieden zonder de werkelijke of lijdzame tussenkomst van openbare diensten die in de uitoefening van de hun toevertrouwde taak, geconfronteerd worden met precieze taalverplichtingen;

Om deze redenen, besluit volgend advies uit te brengen:

Artikel 1. — De balans van een vennootschap, waarvan de exploitatiezetel in een randgemeente is gelegen, dient te worden opgemaakt in het Nederlands; de randgemeenten worden met het oog op de praktische toepassing van sommige artikels van de S.W.T. en inzonderheid van art. 52, volgens de termen van het advies n° 1500 van de V.C.T., d.d. 21-10-1965, behandeld als behorende tot het Nederlands taalgebied.

Artikel 2. — Het behoort zowel de griffies van de betrokken rechtbanken als de directie van het Belgisch Staatsblad onder de verantwoordelijkheid waarvan sommige vennootschapsakten en -bescheiden, bij toepassing van de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen, verplichtend worden gepubliceerd, deze slechts te aanvaarden in zoverre zij gesteld zijn in de in het advies n° 1560, dd. 23-2-1967 van de V.C.T. voorgeschreven taal of talen.

Artikel 3. — De samengevatte taalwetten verbieden geenszins de verspreiding in het openbaar in andere talen dan deze waarvan verplichtend werd gebruik gemaakt voor de bij de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen voorgeschreven publicatie, voor zover deze facultatieve publicatie niet verzekerd wordt met de werkelijke of lijdzame medewerking van openbare diensten die aan precieze wettelijke taalverplichtingen zijn onderworpen.»

(.....)

V.C.T., 8-6-1967, doss. 1718/1719.

33. — A/ Art. 52 S.W.T. verzet zich tegen de officiële publicatie van acten als deze van de *wijziging van de statuten* in een andere taal dan deze van het gebied waar de exploitatiezetel gevestigd is.

B/ De S.W.T. verbieden niet de verspreiding in het openbaar in andere talen dan deze waarvan verplichtend werd gebruik gemaakt voor de bij de samengevatte wetten op de handelsvennootschappen voorgeschreven publicatie, voor zover deze facultatieve publicatie niet verzekerd wordt met de werkelijke of lijdzame medewerking van openbare diensten, die aan precieze wettelijke taalverplichtingen zijn onderworpen, zodat daardoor aan de vertaling een zeker officieel karakter wordt verleend.

V.C.T., Ned. Afd., 20-6-1967, doss. 1568.

34. — *Vraag n° 59 van de heer Anciaux, dd. 14-10-1966 (Nederlands):*

« 1° Is de wet van 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, volgens art. 1, § 1, zesde lid, en art. 41, ook toepasselijk op de in ons land gevestigde buitenlandse bedrijven?

2° Tongeren bevindt zich in een ééntalig Nederlands gebied.

Een Amerikaans bedrijf, aldaar gevestigd op de Steenweg op Luik, zoekt haar burgerlijke ingenieurs in Franstalige kringen. Dit blijkt uit een publiciteit verschenen in de « Société royale belge des Ingénieurs et des Industriels », Hôtel « Ravenstein », Ravensteinstraat, 3, Brussel, *Bulletin hebdomadaire d'Informations*, n° 16, van 16-9-1966. In deze publiciteit, die geplaatst werd door de bepaalde Amerikaanse firma door middel van een brief d.d. 12-9-1966, wordt op taalgebied de volgende voorwaarden gesteld: « Connaissance de l'anglais, de l'allemand et du flamand très utile ».

In verband hiermede wens ik van de heer Minister te vernemen:

a) of hij meent dat de betrokken Amerikaanse firma op die wijze in staat zal zijn de taalwet van 2-8-1963 na te leven;

b) welk zijn oordeel is over de handelwijze van die firma, die kaderpersoneel zoekt in de Brusselse Franstalige kringen, terwijl Tongeren in het Kempisch mijnbekken ligt, waar binnen afzienbare tijd ettelijke Vlaamse ingenieurs werkloos zullen zijn;

c) of hij, zoals deze firma, van oordeel is, dat in een ééntalig Nederlands gebied, de kennis van het Nederlands slechts op dezelfde voet moet gesteld worden als deze van het Engels en het Duits.»

Antwoord van de Minister van Economische Zaken:

« 1° Art. 1, § 1, eerste lid, en artikel 41 van de wet van 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, zijn toepasselijk op de in ons land gevestigde buitenlandse bedrijven.

2° Het aanwerven van burgerlijke ingenieurs door dergelijke bedrijven is evenwel een activiteit die niet geregeld wordt door genoemde wet.

Gezien de aangehaalde feiten rechtstreeks verband houden met het aanwerven van burgerlijke ingenieurs, vallen zij niet onder toepassing van de wet.» ⁽²⁰⁾

§ 8. Art. 55 S.W.T.

35. — Door een eentalig Nederlandse stempel aan te brengen op een in het Frans gesteld *Studiegetuigscrift*, begaat de homologatiecommissie van het Ministerie van Nationale Opvoeding een inbreuk op de S.W.T.

V.C.T., 13-4-1967, doss. 1783.

§ 9. Art. 55 S.W.T.

36. — De termijn van één jaar voor het bekendmaken van een koninklijk besluit, waarbij tijdelijke overgangsmaatregelen inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken worden vastgesteld, is op 1 september 1964 verstreken ⁽²¹⁾.

V.C.T., 1-12-1966, doss. 93.

§ 10. Aanbestedingen

37. — De raadpleging van gespecialiseerde firma's binnen het raam van een beperkte aanbesteding, is een betrekking van een dienst met een particulier.

V.C.T., 15-12-1966, doss. 1692.

38. — Is niet gegrond de klacht tegen de *prijsaanvraag* in het Frans gericht door een centrale dienst tot twee bedrijven in Brussel-Hoofdstad en één bedrijf in Ronse.

Het gaat hier om een betrekking van een centrale dienst met particulieren die, blijkens het onderzoek, hun briefwisseling in het Frans voerden met het betrokken bestuur ⁽²²⁾.

V.C.T., 22-6-1967, doss. 1872.

§ 11. Akte.

39. — De ontvanger der belastingen plaatselijke dienst in een gemeente van Brussel-Hoofdstad, dient aan een naamloze vennootschap te Antwerpen nederlandstalige aanslagen te sturen voor de onroerende voorheffing. (Art. 19, 2° liv. S.W.T.) ⁽²³⁾.

V.C.T., Nederl. Afd., 7-2-1967, doss. 1860

§ 12. Begroting

40. — Het ontwerp van begroting, dat door het college van burgemeester en schepenen aan de gemeenteraad wordt voorgelegd in de taalgrensgemeenten (art. 4, § 1, W. 8-11-1962) en in de randgemeenten (art. 7, Sl. W. 2-8-1963), moet gesteld zijn in de binnendiensttaal van de gemeente.

De begroting moet in diezelfde gemeenten in beide landstalen (Nederlands en Frans) ter inzage van het publiek zijn.

V.C.T., 13-1-1966, doss. 1151/B.

§ 13. Berichten en mededelingen.

41. — Berichten en mededelingen voor het publiek in een station van een zuiver Franstalige gemeente moeten uitsluitend in het Frans worden gesteld. (Art. 11, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 28-6-1966, doss. 1644.

42. — Een tweetalig bericht «Ecole-School» geplaatst door een gemeente zonder speciale regeling uit het Franse taalgebied is in strijd met de wet.

V.C.T., Franse Afd., 8-9-1966, doss. 1571.

43. — Is in strijd met de wet een tweetalig verkeersbord «Moeilijke doorgang» geplaatst door een zuiver Franstalige gemeente op het gebouw waarin het vrederecht is ondergebracht.

V.C.T., Franse Afd. 8-9-1966, doss. 1682.

44. — 1) Een tweetalig verkeersbord geplaatst door een lokaal station van de N.M.B.S. in een zuiver Franstalige gemeente is in strijd met de wet.

2) De V.C.T. is niet bevoegd om advies uit te brengen over een tweetalig bord geplaatst door de militaire overheid op haar domein.

V.C.T., Franse Afd., 8-9-1966, doss. 1697-1698. In dezelfde zin als 1): 24-11-1966, doss. 1709, 1710, 1722.

45. — De V.C.T. is onbevoegd om advies te geven over het aanbrengen van een tweetalig verbodsteken door een aannemer op een privaat eigendom.

V.C.T., Franse Afd. 20-10-1966, doss. 1687.

46. — Is in strijd met de wet het plaatsen van tweetalige mededelingen bestemd voor het publiek in een plaatselijk station van de N.M.B.S. waardoor de aandacht wordt gevestigd op het gevaar van het rechtop dragen van masten, vlaggestokken, vishengels en dgl. op de perrons ten overstaan van de elektrische leidingen op de geëlectriceerde spoorlijnen.

V.C.T., Franse Afd., 24-11-1966, doss. 1683 en 6-6-1967, doss. 1796.

47. — Het plaatsen van een tweetalig bericht «drinkbaar water» door het bestuur van een zuiver franstalige gemeente, onder het voorwendsel dat talrijke toeristen en kampeers in de streek verkeren, is in strijd met de wet.

Slechts binnen de voorwaarden gesteld door art. 11, § 3 S.W.T. kunnen berichten en mededelingen voor toeristen worden geplaatst in ten minste drie talen.

V.C.T., Franse Afd., 24-11-1966, doss. 1723.

48. — Tweetalige signalisatieborden en -tekens, aan de overwegen geplaatst door de N.M.B.S., zijn in strijd met de wet zo ze uitgaan van een gewestelijke dienst waarvan de werkring zich uitstrekt tot eentalige franse gemeenten.

V.C.T., Franse Afd., 24-11-1966, doss. 1724; 22-12-1966, doss. 1725; 6-6-67 doss. 1890.

49. — Tweetalige mededelingen over de electriciteitslaagspanningstarieven gericht uitsluitend aan de inwoners van Vilvoorde door Sibelgaz die aldaar de electriciteitsvoorziening verzekert, zijn in strijd met de wet: Kwestieuze mededeling moest enkel in het Nederlands gesteld zijn:

«Overwegende dat de Intercommunale Sibelgaz een gemengde intercommunale vereniging is voor gas- en electriciteitsvoorziening; dat die intercommunale een dienst is in de zin van artikel 1, § 2, van de S.W.T. en wel een gewestelijke dienst als bedoeld in artikel 35, § 1, b vermits zij o.m. naast eentalige gemeenten ook gemeenten uit Brussel-Hoofdstad bestrijkt;

«Overwegende dat die gewestelijke diensten krachtens artikel 35 van de S.W.T. onder dezelfde regelen vallen als de plaatselijke diensten uit Brussel-Hoofdstad;

«Overwegende dat de handeling waarvoor het taalgebruik onderzocht dient te worden, ongetwijfeld een mededeling is aan het publiek, in casu aan een publiek dat krachtens de S.W.T. tot een gebied zonder speciale taalregeling behoort;

«Overwegende echter dat er in de taalregeling van de plaatselijke diensten van Brussel-Hoofdstad geen enkel voorschrift voorkomt, dat slaat op berichten en mededelingen aan een publiek uit een gebied zonder speciale taalregeling; dat men in casu dus in de taalregeling van Brussel-Hoofdstad geen voorschrift vindt dat op huidige toestand van toepassing is; dat dienvolgens door analogie, en aan de hand van de ratio legis, naar een oplossing voor dit probleem dient gezocht te worden, (daar de wetgever dit domein zeker niet onberoerd heeft willen laten);

«Overwegende dat zonder twijfel uit de voorbereidende werkzaamheden en de toelichting tot de wet van 2-8-1963 blijkt, dat de wetgever de eentaligheid van de taalgebieden heeft willen verstevigen; dat hij weliswaar een uitzondering heeft willen maken voor alles wat zich binnen de

grenzen van Brussel-Hoofdstad afspeelt, maar dat dit zeker het geval niet is voor de betrekkingen van Brussel-Hoofdstad met de eentalige gebieden (art. 17, § 7);

Overwegende dat hieruit mag worden afgeleid dat berichten en mededelingen, die door gewestelijke diensten met zetel in Brussel-Hoofdstad aan een homogeen eentalig publiek worden gericht, uitsluitend moeten worden gesteld in de taal van het gebied tot hetwelk dit publiek behoort, te meer daar de aangeklaagde handeling een louter lokaal aspect vertoont;

(.....)

V.C.T., Ned. Afd., 29-11-1966, doss. 1671.

50. — Ongegrond is de klacht waarbij aangeklaagd wordt dat op een bord van de N.M.B.S. te Wilrijk aan een overweg de Franse tekst overschilderd werd (art. 33, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Ned. Afd., 6-12-1966, doss. 1763.

51. — Het opschrift « Gendarmerie Nationale - Nationale Gendarmerie », gebeiteld in arduinsteen op de hoofdgevel van een rijkswachtkazerne in een gemeente zonder speciale taalregeling in het Franse taalgebied door een dienst in de zin van art. 33, § 1, S.W.T., is in strijd met de wet: het moet uitsluitend in het Frans zijn gesteld.

V.C.T., Franse Afd., 22-12-1966, doss. 1726.

52. — Klacht werd ingediend omdat in verschillende gemeenten zonder speciale regeling uit het Franse taalgebied tweetalige berichten:

1° « Danger de Mort - Doodsgevaar » op electriciteitscabines waren aangebracht;

2° « Militaire Bezetting - Occupation Militaire » - « Entrée Interdite - Verboden Ingang », e.a. waren aangebracht op een militair depot te L.

a) de eerstvermelde berichten zijn in strijd met de taalwetgeving in zoverre ze werden aangebracht door de intercommunale « Asverlec » (art. 34, § 1 en 36, § 1, S.W.T.);

b) de V.C.T. is echter onbevoegd in zoverre dergelijk bericht aangebracht wordt door een louter privé maatschappij;

c) wat de berichten onder 2° aangaat, is de V.C.T. eveneens onbevoegd, omdat een andere wet (W. 30-7-1938 op het gebruik der talen in het leger) deze kwestie regelt (art. 1, 1°, S.W.T.);

d) de V.C.T. vestigt nogmaals de aandacht van de bevoegde overheid op de tegenstrijdigheid die kan bestaan tussen de S.W.T. en art. 254 van het Regentsbesluit W. 27-9-1947⁽²⁴⁾.

V.C.T., Franse Afd., 24-1-1967, doss. 1578.

53. — Een tweetalig opschrift « Postes - Posterijen » op de hoofdgevel van het postkantoor in een gemeente zonder speciale regeling uit het Franse taalgebied, is in strijd met de wet (art. 33, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 24-1-1967, doss. 1730.

54. — Is in strijd met de wet, de tweetalige aanduiding « Verboden Ingang - Entrée Interdite » op een gebouw van de luchthaven te Saint-Hubert, gewestelijke dienst van de Regie der Luchtwezen (art. 33, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 24-1-1967, doss. 1731.

55. — Zijn in strijd met de S.W.T., de tweetalige opschriften « Postes - Posterijen » - « Caisse d'Épargne - Spaarkas » - « Caisse de Retraite - Lijfrentekas » - « Caisse d'Assurance sur la Vie - Levensverzekeringskas » op

een plaatselijk postkantoor in zuiver Franstalige gemeenten.

Zo is het ook met tweetalige opschriften op brievenbussen aldaar: « Lettres - Brieven » - « Imprimés - Drukkerij » - « Levée faite - Lichting gedaan ».

V.C.T., Franse Afd., 24-1-1967, doss. 1740.

56. — Klacht werd ingediend tegen het feit dat de Rijksuniversiteit van Gent in het station te N., zuiver Franstalige stad, reclame maakt door middel van een Nederlandstalige plakbrief, geplaatst door Publifer.

De V.C.T. verklaarde zich onbevoegd omdat enerzijds de universiteiten niet vallen onder de S.W.T., vermits ze beheerst worden door een andere wet. Dienvolgens heeft Publifer ter zake geen inbreuk op de S.W.T. kunnen begaan. Het feit dat de aanplakking van deze plakbrief gebeurde in de lokalen van een openbare dienst, brengt niet mede dat het aanplakken moet gebeuren in de taal, opgelegd aan deze dienst. De verplichtingen, voortvloeiend uit de S.W.T., zijn opgelegd aan personen en niet aan lokalen.

V.C.T., Franse Afd., 24-1-1967, doss. 1757.

57. — Een advies werd verstrekt aan de heer Minister van Openbare Werken aangaande een ontwerp van omzendbrief betreffende het taalgebruik inzake verkeerstekens.

V.C.T., 2-2-1967, doss. 1581.

58. — Aan een particulier uit een zuiver Nederlandsstalige gemeente, zond het Bestuur der Postchecks een Franstalig officieel bericht. Dit werd toegezonden in verband met de vervroegde betaling van de bedrijfsbelasting, te samen met een rekeninguittreksel.

Dergelijk bericht moet tweetalig zijn (art. 40, 2° lid, S.W.T.).

V.C.T., Ned. Afd., 7-2-1967, doss. 1866.

59. — De berichten en mededelingen aan het publiek, die door de v.z.w. « Centre Culturel et Artistique d'Uccle » of door de gemeente Ukkel in het tijdschrift « Le Wolvendael » worden gepubliceerd, dienen in het Nederlands en het Frans gesteld te worden.

Zo het gaat om berichten en mededelingen betreffende instellingen waarvan de culturele activiteit uitsluitend één taalgroep interesseert, dienen ze enkel gesteld in de taal van het overeenstemmend gebied.

De in « Le Wolvendael » gepubliceerde louter private reclame, valt niet onder de S.W.T.⁽²⁵⁾.

V.C.T., 16-2-1967, doss. 1737.

60. — Klacht werd ingediend tegen het uitdelen door de gemeente Ukkel van een eentalig Franse brochure « Pour un bon départ: l'école communale », dit terwijl deze brochure o.m. reclame bevatte voor een Nederlandstalige school.

Ten aanzien van de S.W.T., is deze brochure een verzameling berichten en mededelingen, bestemd in principe om de hele bevolking van de gemeente voor te lichten; dat zij derhalve principieel integraal in het Nederlands en in het Frans zou dienen gesteld (art. 18, S.W.T.).

Vermits bibliotheken en sportpleinen culturele instellingen zijn en de scholen daarmee kunnen gelijkgesteld worden voor de administratieve instellingen, is art. 22 van de S.W.T. toepasselijk.

Derhalve moest de publiciteit voor de bedoelde Nederlandstalige school uitsluitend in het Nederlands gesteld zijn.

V.C.T., 16-2-1967, doss. 1738.

61. — Het « Station Expérimentale du Centre scientifique et technique de la Construction », te L., zuiver Frans-

talige gemeente, heeft tweetalige berichten voor het publiek aangebracht. Klacht werd daartegen ingediend.

Het vermelde centrum valt onder toepassing van de S.W.T. (art. 1, § 1, 2°, S.W.T.) zonder te vallen onder de bepalingen betreffende de organisatie van de diensten, het statuut van het personeel en de verworven rechten.

Het Centrum is een uitvoeringsdienst, waarvan de werkring zich uitstrekt over heel het land. Derhalve moeten de kwestieuze berichten en mededelingen aan het publiek tweetalig zijn gesteld (art. 40, tweed lid en 46, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 21-2-1967, doss. 1765.

62. — In de autobussen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en van de N.M. der Buurtspoorwegen, alsmede in de bussen van particulieren en van bedrijven, die handelen voor rekening van voormelde maatschappijen, is de aanwezigheid van tweetalige berichten en mededelingen voor het publiek in strijd met de S.W.T., zo de betrokken lijnen uitsluitend gemeenten bedienen uit het Franse taalgebied zonder speciale regeling (art. 33, § 1, 34, § 1 en 36, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 21-2-1967, doss. 1772.

63. — De vraag werd gesteld of te Adinkerke en te De Panne verkeersborden met namen van gemeenten uit Frankrijk in het Frans mochten aangebracht.

Die borden, welke aangebracht zijn door een gewestelijke dienst in de zin van art. 34, § 1 van de S.W.T. met zetel te Brugge, moeten gesteld zijn in de taal of de talen die ter zake opgelegd is of zijn aan de plaatselijke diensten van de gemeente waar hun zetel gevestigd is, in casu het Nederlands.

De bestaande Nederlandse equivalenten van de plaatsnamen in Frankrijk moeten dus worden gebruikt, bv. Duinkerken i.p.v. Dunkerque.

V.C.T., Ned. Afd., 28-2-1967, doss. 1815.

64. — A) Is in strijd met de S.W.T.:

1° het feit, dat de plaatselijke postkantoren van H. en C. V., uit het zuiver Franstalig gebied, tweetalige stempels en kleefstroken gebruiken om aan de verzenders van briefwisseling mede te delen dat de bestemming niet meer woont op het aangeduide adres, of dat de straat of plaats onbekend zijn, of dat het verstuurd terug wordt gezonden (artt. 10 en 12 S.W.T.).

2° een tweetalig opschrift aan de overweg van de N.M. der Belgische Spoorwegen in een gemeente zonder speciale regeling uit het Franse taalgebied (art. 36, § 1, S.W.T.).

B) De aandacht wordt verder gevestigd op de tegenstrijdigheid tussen de S.W.T. en het bepaalde in het K.B. van 31-12-1965 (inzonderheid art. 41) betreffende o.a. de veiligheids- en signalisatiemaatregelen aan de overwegen over de spoorwegen.

V.C.T., Franse Afd., 7-3-1967, doss. 1784.

65. — De tweetalige tekst «Politie - Police», aangebracht op een bord van het politiekantoor van S., gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied, is in strijd met de S.W.T. (art. 11, § 1).

V.C.T., Ned. Afd., 14-3-1967, doss. 1805 B.

66. — Aangeklaagd werd:

1° dat in het Nederlandse taalgebied, ten voordele van particulieren, Franstalige of tweetalige reclames worden aangebracht op de eigendommen van de N.M.B.S. en andere eigendommen van de Staat en parastatale instellingen;

2° dat in het Nederlandse taalgebied Franstalige reclameaffiches voor onderwijsinstellingen worden aangebracht op openbare eigendommen;

3° dat de Belgische Posterijen ten voordele van particulieren tweetalige reclameborden mogen aanbrengen in het postkantoor te H., (zuiver Nederlandstalige gemeente).

« Gelet op de art. 60, § 1 en 61, § 5, van de op 18-7-1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (S.W.T.);

Wat 1° en 3° betreft: in verband met de private reclame op installaties of eigendommen van openbare diensten:

Overwegende dat, volgens de rechtspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht van 1932 de privé reclame in en op de openbare gebouwen in principe niet valt onder de toepassing van de wet (vgl. verslag 1949, pp. 4, 5 en 29);

Overwegende dat uit de besprekingen van het ontwerp van wet, dat de wet van 2-8-1963 is geworden, en o.m. uit de intrekking van een amendement Kiebooms na parlementaire verklaringen (vgl. Parl. Hand., Kamer, 11-6-1963, pp. 68-69) is gebleken, dat dergelijke reclame aan de toepassing van de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ontsnapt;

Overwegende dat de N.M.B.S. aan de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken is onderworpen (vgl. bijlage 1 van het verslag St.-Remy, 332 (1962-1963), n° 27, p. 67);

Overwegende dat de taalwet moet toegepast worden bij de volledige eigen activiteit van de bedoelde openbare diensten ook in hun eigendommen; dat het beheer van die openbare diensten bovendien de toepassing van de bovenvermelde samengevatte wetten moet eisen wanneer de persoon van wie de aanplakking uitgaat, aan de taalwet is onderworpen;

Overwegende evenwel dat het hier gaat om het gebruik van openbare plaatsen voor privé-doeleinden en dat de regelen voor de wegvergunningen, welke aan particulieren worden toegekend (reclamezuilen, terrassen, kiosken op het openbaar domein) niet dezelfde zijn als voor het gebruik van het openbaar domein door een openbare dienst of door een particulier met het oog op het vervullen van een openbare dienst (bv. een concessie);

Overwegende dat de samengevatte wetten toeasselijk zijn op degenen die vermeld zijn in art. 1 van die wetten en niet op plaatsen; dat de plaatsen welke door een dienst worden beheerd en waar alleen door die dienst mag worden aangeplakt of die in concessie aan een particulier met het oog op de verzorging van een openbare dienst worden gegeven, geen aanplakkingen mogen vertonen welke zijn gesteld in andere taal (of talen) dan deze die opgelegd is (of zijn) aan de dienst die de plaats beheert; dat de reclame op plaatsen waar, naast de dienst die haar beheert, ook andere personen mogen aanplakken bijv. door het toekennen van wegvergunningen aan particulieren, voor zover deze zelf aan de samengevatte wetten op het gebruik van de talen ontsnappen, niet door de evenvermelde samengevatte wetten wordt beheerst;

Overwegende dan ook dat wanneer die plaatsen door particulieren voor reclamedoeleinden mogen gebruikt worden op grond van een vergunning door de overheid, deze particulieren niet aan de samengevatte wetten op het gebruik van de talen zijn onderworpen vermits de private reclame niet beheerst wordt door art. 52 van die samengevatte wetten;

Wat 2° betreft: Franstalige reclame van scholen in het Nederlands taalgebied:

Overwegende dat de openbare of erkende scholen onder de toepassing van de bovenvermelde samengevatte wetten

vallen wat de administratieve handelingen van school-overheden betreft, (art. 1, § 1, 4° van de samengevatte wetten) (vgl. verslag Saint-Remy, Parl. Besch., Kamer, 331 [1961-1962], V., 27, pp. 9 en 10); dat de uitgifte van aanplakbiljetten als een administratieve handeling moet worden ebschouwd;

Overwegende dat op die administratieve handelingen dienvolgens de regelen moeten worden toegepast welke gelden voor de diensten als bedoeld in art. 1, § 2, van de samengevatte wetten;

Overwegende dat de reclame voor Nederlandstalige scholen in het Nederlands taalgebied in het Nederlands moet zijn gesteld;

Overwegende dat de reclameborden van scholen uit het Franse taalgebied als mededelingen moeten worden beschouwd welke uitgaan van eentalige plaatselijke diensten in het Franse taalgebied;

Overwegende dat de onderlinge betrekkingen tussen de plaatselijke diensten gevestigd in verschillende taalgebieden (Brussel-Hoofdstad uitgezonderd) niet bij de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken zijn geregeld (vgl. Verslag Saint-Remy, Parl. Besch., Kamer, 331, 1961-1962, n° 27, p. 26);

Overwegende dat, luidens art. 22 van de S.W.T., de instellingen uit Brussel-Hoofdstad, waarvan de culturele activiteit één enkele taalgroep interesseert, onderworpen zijn aan de regeling die geldt voor het overeenkomstig gebied; dat derhalve alleen voor de Nederlandstalige scholen uit Brussel-Hoofdstad er een wettelijke verplichting bestaat de reclame voor hun scholen in het Nederlands taalgebied uitsluitend in het Nederlands te voeren; dat inderdaad volgens een advies van de V.C.T., n° 1738, dd. 16-2-1967, men de scholen in Brussel-Hoofdstad, wat de louter administratieve handelingen betreft, kan gelijkstellen met de culturele instellingen zoals bedoeld in art. 22 van de S.W.T.;

Om deze redenen besluit te adviseren :

Artikel 1. — De reclame van particulieren op openbare eigendommen en installaties wordt niet beheerst door de S.W.T.

Artikel 2. — De openbare of erkende onderwijsinrichtingen uit het Nederlands taalgebied, zomede de openbare of erkende Nederlandstalige onderwijsinrichtingen uit Brussel-Hoofdstad, moeten de reclame voor hun inrichtingen uitsluitend in het Nederlands voeren in het Nederlands taalgebied.

De reclame, gevoerd in het Nederlands taalgebied door Franstalige scholen, gevestigd buiten dit gebied, wordt niet beheerst door de S.W.T.

(.....)

V.C.T., Ned. Afd., 4-4-1967, doss. 1918 A-B-I.

67. — Het telefoonboek kan enkel de Nederlandstalige straatnaam vermelden van de gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied.

V.C.T., Ned. Afd., 25-4-1967, doss. 1550/B.

68. — Het « Speciaal verslag van de officiële telefoon-gids in verband met de automatische internationale dienst 91 — Belangrijke wijzigingen », is een mededeling van een centrale dienst welke rechtstreeks aan het publiek wordt gericht. Het moet derhalve tweetalig gesteld worden (art. 40, 2° lid, S.W.T.).

V.C.T., Ned. Afd., 25-4-1967, doss. 1642.

69. — Klacht werd ingediend omdat in de gemeente Mark alle verkeerstekens eentalig Frans zouden zijn.

Vastgesteld werd, dat de verkeerstekens, geplaatst door de Directie der Wegen van Bergen alle tweetalig waren.

De gemeentelijke verkeerstekens echter waren inderdaad eentalig Frans. Krachtens art. 11, § 2, 2° lid, S.W.T., moeten ze in een taalgrensgemeente tweetalig zijn gesteld. De klacht was derhalve gedeeltelijk gegrond.

V.C.T., 11-5-1967, doss. 1806.

70. — Aangeklaagd werd dat in een kustgemeente een tweetalig aanplakbiljet, uitgaande van het gemeentebestuur, was aangebracht: het bevatte een mededeling van de gemeentelijke harmonie betreffende een concert in het gemeentehuis.

Uit het onderzoek bleek dat men hier stond tegenover een verlengstuk van het gemeentebestuur. Dienvolgens moest gezegde mededeling aan het publiek uitsluitend in het Nederlands zijn gesteld.

Op de mogelijkheid, voorzien door art. 11, § 3, S.W.T., kan beroep gedaan worden mits de activiteit van deze gemeentelijke harmonie ingeschakeld wordt in de toeristische nijverheid.

V.C.T., Ned. Afd., 23-5-1967, doss. 1952.

71. — Tweetalige berichten en mededelingen gingen uit te Halle van de N.V. Intercom, welke als zaakvoerder optreedt voor de intercommunale verenigingen « Asverlec » en « Solvagas » waarbij gezegde gemeente aangesloten is voor de electriciteits- en gasvoorziening.

De betrokken dienst, die Halle alleen bedient, is een plaatselijke dienst, zodat naar luid van art. 11, § 1, S.W.T., gezegde berichten en mededelingen uitsluitend in het Nederlands moeten zijn gesteld.

V.C.T., Ned. Afd., 20-6-1967, n° 1918/4.

72. — Geadviseerd werd, dat in strijd met de wet, het Agentschap van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas te Vilvoorde in het telefoonboek ook in het Frans is vermeld (art. 34, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Ned. Afd., 27-6-1967, doss. 2003.

73. — Wordt in strijd bevonden met de wet, het feit dat in het telefoonboek het agentschap van het Gemeentekrediet te Hoeilaart (art. 11, § 1, S.W.T.), te Vilvoorde (art. 11, § 1, S.W.T.), te Halle (art. 33, § 1, S.W.T.) en te Sint-Pieters-Leeuw (art. 11, § 1, S.W.T.) ook in het Frans is vermeld.

V.C.T., Ned. Afd., 27-6-1967, doss. 2004.

§ 14. Betrekkingen met partikulieren.

74. — « Gelet op het probleem dat gerezen is in verband met de aard van de betaalkaart (*ponskaart*) welke aan private personen worden toegezonden met het oog op het vereffenen van rekeningen voor leveringen of dienstverstrekingen (water-, gas- of electriciteitslevering, huis-ter- en kijkgeld);

Overwegende, dat het derhalve geboden is dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht zich uitspreekt omtrent de aard van het kwestieuze bescheid;

Gelet op art. 53, § 1, van de wet van 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken;

Overwegende dat de kwestieuze betaalkaart, ongeacht de aard van de dienst waarvan zij uitgaat, aan private personen gezonden wordt om een schuld te vorderen; dat die bescheiden, welke streng geïndividualiseerd zijn, een betrekking zijn van een dienst met een particulier en wel een betrekking van een schuldeiser met een schuldenaar; dat zij betrekkingen zijn in de zin van vorenvermelde wet van 2-8-1963;

Overwegende dat zo een strook van het kwestieus bescheid eventueel als bewijsstuk van betaling kan dienen, enkel een gedeelte van dat bescheid als een getuig-schrift kan worden bestempeld en zulks dan nog in ondergeschikte orde daar die strook niet als verplicht bewijs-

stuk moet worden bijgehouden en in geval van betwisting door andere bewijzen, als ter zake zijn toegelaten, vervangen kan worden ;

Overwegende dat ten aanzien van de kwestieuze betaalkaart (ponskaart) die regelen toepasselijk zijn welke gelden voor de betrekkingen van de onderscheidene diensten met de particulieren zo bijv. de artt. 7, §2 van de wet van 28-6-1932, 7, § 2, B, 18, 24, 25, 26 § 1, voorlaatste lid, 30, 33 en 35 van de wet van 2-8-1963 ;

Overwegende dat, waar diensten voor hun betrekkingen met particulieren krachtens de wet van 2-8-1963 aan een twee- of meertalig stelsel zijn onderworpen en die van de talen moeten gebruiken waarvan de particulier het gebruik vraagt, bij ontstentenis van iedere andere informatie omtrent de taal van keuze van de particulier, het voor de particulieren in een bepaald taalgebied als een vermoeden juris tantum geldt dat de taal van het gebied ook de taal is van de particulier (advies n° 779 van de V.C.T., dd. 15-12-1965) ;

Overwegende dat voor de gemeenten, bedoeld bij art. 7, § 1, van de wet van 2-8-1963, een praktische regeling moet worden gevonden, ten aanzien van de praktische toepassing van de verschillende artikels van de wet van 2-8-1963 en inzonderheid van de artt. 12, 23, 24, 25, 26, 28, 33, 35 en 41 van de wet van 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken en dat zij met het oog op die praktische regeling behandeld moeten worden als behorende tot het Nederlands taalgebied (advies n° 1500 van de V.C.T., dd. 21-10-1965) ; dat rekening houdend met vorenbedoeld advies n° 779 van de V.C.T., dd. 16-12-1965⁽²⁶⁾ volgens welk het een vermoeden juris tantum is dat de taal van het gebied ook de taal is van de particulier, de praktische regeling ten aanzien van de gemeenten, bedoeld in art. 7, § 1 van de wet van 2-8-1963 ook moet worden aanvaard wat de toepassing van art. 30 betreft en dat het dus een vermoeden juris tantum is, dat het Nederlands de taal is van de particulier ;

Overwegende dat, wat Brussel-Hoofdstad betreft, het een vermoeden juris tantum is dat de taal van het aansluitingscontract (water, gas, electriciteit) of van de aankoopverklaring (radio- en tv-ontvangsttoestellen) ook de taal is van de particulier ; dat het evenwel deze particulier vrijstaat te verklaren dat hij een andere taal door de dienst wenst te zien gebruikt worden ;

Om deze redenen besluit te adviseren :

Enig artikel. — De betaalkaarten (ponskaarten) welke aan private personen worden gezonden met het oog op het vereffenen van rekeningen voor leveringen of dienstverstrekingen, worden beheerst door de artikels die de betrekkingen van de onderscheidene diensten met de particulieren regelen. Zo bijv. de artt. 7, § 2, van de wet van 28-6-1932, 7, § 2, B, 18, 24, 25, 26, § 1, voorlaatste lid, 30, 33 en 35 van de wet van 2-8-1963.

(.....) *

V.C.T., 21-4-1966, doss. 1477/B.

75. — *Vraag :* Welk is de aard van de *postassignatie* ten aanzien van de W. 2-8-1963 ?

Antwoord : A) In eerste instantie zo ze gericht is tot een particulier, gaat het om een betrekking tussen een dienst en een particulier.

B) In bijkomende orde is de *postassignatie* ten aanzien van de postdiensten een getuigschrift van het bestaan van een schuldvordering tegenover een derde.

C) De *postassignatie* moet in die taal aan de particulier worden toegezonden welke voor de betrekkingen en de getuigschriften is afgelegd aan de diensten van wie de *postassignatie* uitgaat.

Ingeval een verschillende taalregeling zou bestaan voor de betrekkingen van de diensten met de particulieren, en voor de getuigschriften, dan moet het regime voor de betrekkingen van de dienst met de particulieren worden toegepast.

V.C.T., 16-6-1966, doss. 1505.

76. — Een plaatselijk postkantoor gevestigd in een gemeente zonder speciale regeling uit het Franse taalgebied moet beschikken over eentalige stempels en kleeftberichten voor de mededelingen te doen aan de verzenders van briefwisseling (art. 10, § 12, S.W.T.). Tweetalige stempels en kleeftberichten zijn in strijd met de wet.

V.C.T., Franse Afd., 8-9-1966, doss. 1630, 1645 en 1646.

77. — Aangeklaagd werd dat het Instituut Pasteur van Brabant, gewestelijke dienst in de zin van art. 35, § 1, b der S.W.T., de Nederlandstalige documenten voor laboratoriumonderzoek of voor meer gespecialiseerd onderzoek met betrekking tot Nederlandstalige patiënten, telkens met Franstalige bescheiden onder eentalig Franse briefomslag beantwoordt.

Die documenten, ingediend in het Nederlands, dienen in deze taal te worden beantwoord. Het hoofd van de briefomslagen en de andere vermeldingen die erop voorkomen, dienen eveneens in het Nederlands te zijn gesteld.

V.C.T., 10-11-1966, doss. 1665.

78. — De Nationale Kas voor Rust- en Overlevingspensioenen, met zetel te Brussel, handelt in overtreding met de S.W.T. door te antwoorden door middel van een gedrukte brief, gesteld in de Nederlandse taal, aan een particulier die woont in het Franse taalgebied en die de Franse taal gebruikte. (Art. 41, § 1, 44 S.W.T.)

V.C.T., Franse Afd., 24-1-1967, doss. 1756.

79. — Een inwoner uit Machelen (Brabant) ontving ten onrechte van een automobielininspectiebureau een Franstalige oproepingsbrief ten einde zijn rijtuig ter schouwing aan te bieden.

De Commissie bevestigde haar vroeger advies⁽²⁷⁾ :

a) binnen het raam van de verplichte autocontrole zijn de technische automobielininspecties diensten in de zin van de S.W.T. ;

b) de kwestieuze uitnodiging is een betrekking tussen een dienst en een particulier.

V.C.T., 14-2-1967, dossier 1847.

80. — Klacht werd neergelegd tegen het Kadastergebied Sint-Lambrechts-Woluwe, dat aan een Nederlandssprekend inwoner van deze gemeente twee gedrukte kaarten heeft gestuurd, waarvan de adressen en de meeste vermeldingen in het Frans waren gesteld.

Voor betrekkingen met een particulier moet iedere plaatselijke dienst van Brussel-Hoofdstad de door de betrokkene gebruikte taal aanwenden, in zoverre die taal het Nederlands of het Frans is.

Zo de betrokken dienst niet weet welke de taal van de particulier is of indien daarover twijfel bestaat, moet gezegde dienst, voor de naleving van de geest van de wetgeving en de volstreekte gelijkheid van de twee talen te Brussel-Hoofdstad, integraal in het Nederlands en in het Frans gestelde bescheiden gebruiken⁽²⁸⁾.

V.C.T., 2-3-1967, doss. 1750.

81. — Klacht werd ingediend omdat een beambte van de telefooncentrale te Vloesberg het Nederlands niet wilde of niet kon gebruiken om te antwoorden aan een te Ronse wonende particulier, die in het Nederlands een verbinding aanvraag met een abonnee te Vloesberg.

Deze klacht was gegrond (artt. 36 § 1, 34 § 1 en 38 § 3 S.W.T.).

V.C.T., 13-4-1967, doss. 1780.

82. — De Gemeenschappelijke Kas voor Kinderbijslagen van België, met zetel te Brussel, handelt in overtreding met de S.W.T., wanneer zij het Nederlands gebruikt in haar briefwisseling met een particulier die gebruik maakt van het Frans (artt. 41, § 1 en 44 S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 18-4-67, doss. 1835.

83. — Een stempel « Parvenu déchiré à Bruxelles 2 » aangebracht op een briefomslag gericht aan een inwoner van Brussel-Hoofdstad, is een mededeling van een postkantoor aan een particulier.

Bij ontstentenis van nadere gegevens omtrent de taal van de particulier moeten de plaatselijke en gewestelijke diensten van Brussel-Hoofdstad dergelijke mededeling stellen in het Frans en in het Nederlands.

V.C.T., 20-4-1967, n° 1813.

84. — Aangeklaagd werd, dat de zaakwaarnemer van een intercommunale elektriciteitsmaatschappij, welke laatste haar zetel te Brussel is gevestigd, tweetalige facturen (in vorm van ponskaarten) verzond aan klanten uit het Nederlands taalgebied.

Kwestieuze rekening wijst op een betrekking tussen een dienst en een particulier en wel op een betrekking tussen schuldeiser en schuldenaar⁽²⁹⁾.

De zaakwaarnemer van gezegde tussengemeentelijke vereniging is onderworpen aan de S.W.T. Dienvolgens moet hij in casu, krachtens art. 35 S.W.T., de door de particulier gebezigde taal gebruiken, voor zover die taal het Nederlands of het Frans is. Tweetalige rekeningen zijn in strijd met de wet.

De rekeningen moeten aan de particulier worden gezonden in de taal zijner keuze met dien verstande dat voor eentalige gemeenten het een vermoeden juris tantum is dat de taal van de gemeente ook deze is van de particulier.

V.C.T., Ned. Afd., 23-5-1967, doss. 1953.

85. — Vraag n° 37 van de heer Anciaux d.d. 30-12-1966 (N.):

Ik ben zo vrij U enkele vragen te stellen in verband met de Intercommunale Gas- en Electriciteitsmaatschappij « Sibelgaz ».

1° In aansluiting met mijn parlementaire vraag n° 81 d.d. 3-5-1966 en uw geëerd antwoord, kan ik U verzekeren dat bedoelde maatschappij *nog steeds tweetalige rekening-uittreksels stuurt*, naar aangesloten in gemeenten van het Nederlandse taalgebied.

Wil Mijnheer de Minister mij laten weten of hij maatregelen zal treffen om aan deze onwettelijkheid een einde te maken?

2° De « Société Bruxelloise du Gaz et de l'Electricité », uitbater van « Sibelgaz », bezit tweetalige formulieren « Afwezigheidsbericht » — « Avis d'absence », speciaal gedrukt voor de gemeente Machelen (Nederlands taalgebied), die dan nog in het Frans ingevuld worden langs de Franse zijde.

Wil Mijnheer de Minister ook aan deze onwettelijke handelwijze een einde stellen? (.....)

4° De verklarende uitleg, gegeven in de uittreksels van de *loonfiches*, is ééntalig in het Frans, evenals de uittreksels van de postrekening.

Wil Mijnheer de Minister ook deze onwettelijkheid doen ophouden?

Antwoord van de Minister van Binnenlandse Zaken:

° De aandacht van de betrokken intercommunale maatschappij wordt erop gevestigd dat zij zich in haar *betrekkingen met haar aangesloten*, dus ook voor het toezenden van rekeninguittreksels, moet houden aan de des-

betreffende bepalingen van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (art. 35, § 1, in verband gebracht met art. 19, lid 1), m.a.w. dat zij die uittreksels in de door de aangesloten met haar gebruikte taal — het Nederlands of het Frans — moet stellen.

2° De zogenaamde « afwezigheidsberichten » waarvan de Brusselse Gas- en Electriciteitsmaatschappij (thans « Intercom — Distributie Centrum ») zich bedient, dit zijn de gedrukte briefkaart-formulieren die ter plaatse ingevuld worden, zijn geen berichten tot het publiek in de betekenis die de gecoördineerde wetten op het taalgebruik daaraan geven b.v. in artikel 18, maar moeten beschouwd worden als « *betrekkingen* » met de aangesloten waarop voornoemd artikel 19, lid 1, eveneens van toepassing is. De aandacht van de maatschappij wordt hierop gevestigd.

4° Iedere plaatselijke dienst in Brussel-hoofdstad moet overeenkomstig artikel 17, § 1, B-1°, dat van toepassing is op bedoelde maatschappij, t.a. van een ambtenaar van de dienst, in zijn binnendiensten gebruik maken van de taal van diens toelatingsexamen of van de taal van de groep waartoe hij op grond van zijn hoofdtaal behoort. Er kan dus geen twijfel over bestaan dat de verklarende uitleg op die uittreksels, op de loonbladen en de bezoldigingsstaten, *in de taal van de betrokken bediende of arbeider moet gegeven worden*.

De aandacht van de betrokken intercommunale maatschappij wordt hierop gevestigd. ⁽³⁰⁾.

86. — « De artt. 12 en 33, § 1, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken bepalen dat de ééntalige plaatselijke, respectievelijk gewestelijke diensten die in het Nederlands of het Frans taalgebied gevestigd zijn in hun betrekkingen met de particulieren uitsluitend gebruik maken van de taal van het gebied, onverminderd de mogelijkheid om met de particulieren die in een ander taalgebied gevestigd zijn, briefwisseling te voeren in de taal waarvan de betrokkenen zich bedienen.

Die bepalingen beogen in de eerste plaats de schriftelijke betrekkingen.

Van de mondelinge betrekkingen met de particulieren wordt in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp op het gebruik van de talen in bestuurszaken 331 (1961 - 1962), nr. 1, alleen gezegd dat « zij vanzelfsprekend beleefd en hoffelijk dienen te zijn ». Dit beduidt *geenszins dat aan de personeelsleden van die ééntalige diensten wettelijk de verplichting kan opgelegd worden een andere dan de diensttaal te gebruiken in hun mondelinge betrekkingen met de particulieren*.

Door erop te wijzen dat die betrekkingen beleefd en hoffelijk dienen te zijn heeft de Wetgever geen afbreuk willen doen aan het ééntaligheidsbeginsel dat ten grondslag ligt aan de organisatie van die diensten, maar de ambtenaren en beambten er eenvoudig willen aan herinneren dat de waardigheid van hun ambt ook de plicht inhoudt, zoals voorgeschreven trouwens door hun statuut, in alles de belangen van de Staat te behartigen, inzonderheid door gans hun administratieve kennis, met inbegrip van hun eventuele talenkennis, ter beschikking te stellen van het Bestuur en de particulieren. ⁽³¹⁾.

(Slot in het volgend nummer)

F.F.M. DE KEMPENEER,

Doctor in de Rechten - Licentiaat notaris,
Vast lid van de V.C.T.

NOTEN:

(1) De vorige artikels werden gepubliceerd in:

a) R.W. 1964-1965, kol. 1185-1198;

b) R.W. 1965-1966, kol. 833-870;

c) R.W. 1965-1966, kol. 1937-1974;

- d) R.W. 1966-1967, kol. 1497-1522 (1° deel) en kol. 1545-1567 (2° deel).
 (2) Hierna afgekort: V.C.T.
 (3) Nl. de HH. De Bock, De Croo en Leclercq, (cfr. R.W. 1965-1966, kol. 834, n° 2).
 (4) Cfr. R.W., 1965-1966, kol. 1937, n° 3.
 (5) Zie Parlementaire Handelingen, d.d. 22-3-1967 van de Kamer (zitt. 1966-1967).
 (6) 21-7-1967.
 (7) Cfr. V.C.T. 31-3-1966, n° 1490, R.W. 1966-1967, kol. 1559, n° 120 en V.C.T., Ned. Afd., 14-2-1967, n° 1847.
 (8) Senaat, 1966-1967, Vragen en Antwoorden n° 7.
 (9) Cfr. V.C.T., Ned. Afd., 2-7-1964, doss. 58, R.W. 1964-1965, kol. 1185-1198, n° 9 en R.W. 1965-1966, kol. 833-870, n° 11.
 (10) Zie R.W. 1965-1966, kol. 838, n° 19.
 (11) Cfr. V.C.T., Ned. Afd., 30-6-1966, n° 1539, R.W. 1966-1967, kol. 1497 e.v., n° 17.
 (12) Cfr. V.C.T., 26-11-1964, doss. 736, R.W. 1964-1965, kol. 1185 e.v., n° 49.
 (13) Cfr. V.C.T., 18-3-1965, doss. 80, R.W. 1965-1966, kol. 833 e.v., n° 40.
 (14) Cfr. V.C.T., 18-3-1965, doss. 779, R.W. 1965-1966, kol. 1937 e.v., n° 118.
 (15) Cfr. V.C.T., 1-12-1966, doss. 1696, R.W. 1966-67, kol. 1497 e.v., n° 30.
 (16) Cfr. V.C.T., 20-10-1966, R.W. 1966-1967, kol. 1520, n° 86.
 (17) Zie in dit verband: Werkrechtvaardersraad Gent, 5-7-1966, R.W. 1966-1967, kol. 269 en Vrederecht Wettersen, 4-10-1966, R.W. 1966-1967, kol. 1504.

- (18) Zie Supra V.C.T. 23 februari 1967, dossier 1560.
 (19) Cfr. R.W. 1966-1967, kol. 1520, n° 86.
 (20) Kamer 1965-1966, Vragen en Antwoorden, n° 43, blz. 2053.
 (21) Cfr. V.C.T., 10-6-1965, doss. 1158, R.W. 1965-1966, kol. 833 e.v., n° 104.
 (22) Cfr. V.C.T., 15-12-1966, n° 1692, 26-5-1966, n° 512 en 1-12-1966, n° 1696.
 (23) Cfr. V.C.T. 16-12-1965, doss. 779, R.W. 1965-1966, kol. 1937 e.v., n° 118, 26-5-1966, doss. 512 en 1-12-1966, doss. 1696, R.W. 1966-1967, kol. 1497 e.v., n° 39 en 30.
 (24) Cfr. R.W. 1966-1967, kol. 1512, n° 44 en R.W. 1964-1965, kol. 1191, n° 31.
 (25) Cfr. V.C.T., 16-6-1966, n° 1199, R.W. 1966-1967, Kol. 1497 e.v., n° 47.
 (26) R.W. 1965-1966, kol. 1937, n° 118.
 (27) Cfr. V.C.T., 31-3-1966, doss. 1490, R.W. 1966-1967, kol. 1545 e.v., n° 120.
 (28) Cfr. V.C.T., 22-9-1966 en 27-10-1966, resp. doss. 1498 en 844, R.W. 1966-1967, kol. 1545 e.v., n° 128 en 129.
 (29) Vgl. V.C.T., Ned. Afd., 19-11-1964 en 11-1-1966, n° 853 en 709, R.W. 1964-65, kol. 1185 e.v., n° 34 en R.W. 1965-1966, kol. 1937 e.v., n° 124.
 (30) Kamer, Vragen en Antwoorden, n° 20, dd. 11-4-1967, blz. 1053.
 (31) Antwoord van de Minister van Binnenlandse Zaken op de vraag van de heer Coppieters. Kamer, Vragen en Antwoorden, n° 25, dd. 19-5-1967, blz. 1278.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 april 1967.

Eerste voorzitter: M. Bayot.

Raadshoof-verslaggever: M. Rutsaert.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Bayart en Van Hecke.

1. Pacht. — Bepaling van de pacht prijs. — Art. 5 van de wet van 26 juli 1952. — «Onder uitzonderlijke voorwaarden». — Begrip.

2. Pacht. — Bepaling van de pacht prijs. — Art. 1764ter. — Draagwijdte. — Afstand door de pachter van zijn recht de nietigheid van de betaling in te roepen.

1. Het door art. 5 van de wet van 26 juli 1952 bedoelde «onder uitzonderlijke voorwaarden» verpacht goed is datgene dat, met inachtneming van een bijzondere reden, tegen een pacht prijs verhuurd werd die niet met de normale huurwaarde van het goed overeenstemt.

Wordt derhalve vernietigd de beslissing die twee redenen inroept die er enkel toe strekken aan te tonen dat de in 1939 betaalde huur prijs niet met de normale huurwaarde overeenstemde, en daaraan weliswaar de beschouwing toevoegt dat in 1939, in de gekende vooroorlogse sociale en economische omstandigheden, landbouwland zeer dikwijls beneden de normale huur prijs werd verpacht, maar niet constateert dat in het onderhavige geval de pacht prijs met inachtneming van die omstandigheden bepaald was.

2. Onjuist is dat art. 1764ter B.W., luidens hetwelk voor niet bestaande gehouden worden de bedingen waarbij de pachter verplicht wordt tot het dragen van belastingen die krachtens de wet door de verpachter verschuldigd zijn, slechts tot gevolg heeft dat de eigenaar over geen rechtsvordering tegen de pachter beschikt.

Degene die betaling ontvangen heeft ter uitvoering van een verbintenis, waarvan de wet verklaart dat ze voor niet-bestaande wordt gehouden, is tot teruggave verplicht, tenzij, zoals in onderhavige geval, het om een

wetsbepaling gaat die, ofschoon gebiedend, slechts private belangen beschermt, en de belanghebbende, na de uitvoering van de verbintenis, van de wettelijke bescherming zou hebben afgezien.

Voor dit laatste moet niet enkel blijken dat de door de pachter betaalde belasting vrijwillig gekweten werd, maar ook dat de betaling geschiedde met kennis door de pachter van de nietigheid van de aangegane verbintenis.

Van Damme t./ Lauwers e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 17 maart 1966 in hoger beroep door de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikels 97 van de Grondwet, 1, 3 en 5 van de wet van 26 juli 1952 tot beperking van de pacht prijzen, gezegd artikel 3 gewijzigd door artikel 1 van de wet van 20 januari 1961,

doordat het bestreden vonnis, na geconstateerd te hebben dat in 1939 het litigieuze weide- en bouwland gelegen te Oudekapelle verpacht werd tegen de jaarlijkse prijs van 908 fr. per hectare, beslist dat de normale huurwaarde in 1939 op 1.250 fr. per hectare moet bepaald worden, hetgeen voor de jaren 1959-1962 tot een pacht prijs van 3.125 frank per hectare leidt, en niet tot 2.270 fr. zoals eisers stelden, zulks ten eerste om de redenen vermeld sub a) b) en c) in het beroepen vonnis van 30 januari 1964, van de vrederechter van het kanton Veurne, deze redenen zijnde a) dat het bedrag van de pacht prijs vroeger zowel als nu, principieel afhangt van de werkelijke hoedanigheid van het verhuurde goed, dat het een vaststaand feit is dat bijvoorbeeld voor een vette weide vaak het dubbel van de gewone pacht prijs wordt aangerekend, b) dat indien men in 1939 pacht prijzen aantreft tussen 800 en 900 fr. het even waar is, dat men voor bepaalde gronden, het dubbel van gezegde pacht prijzen terugvindt en c) dat in 1939 in de gekende vooroorlogse sociale en economische omstandigheden de landbouwlanden zeer dikwijls beneden de normale huurwaarde werden verpacht, en ten

tweede om de reden dat aldus wordt besloten dat het litigieuze goed in 1939 onder uitzonderlijke voorwaarden verpacht en gepacht werd,

terwijl de pachtvoorwaarden welke voortspruiten uit de sociale en economische toestanden welke in het jaar 1939 bestonden niet beschouwd kunnen worden als uitzonderlijke pachtvoorwaarden in de zin van artikel 5 van de wet van 26 juli 1952, welke toelaten af te wijken van de voorschriften van de artikels 1 en 3 van gezegde wet, luidens welke de pachtprijs niet meer mag bedragen dan 2,5 maal de pacht van 1939 en het dienvolgens tegenstrijdig is uit beschouwingen van algemene aard, en meer bepaald uit het feit, dat wegens de sociale en economische omstandigheden in 1939 de landbouwgronden zeer dikwijls beneden de normale huurwaarde werden verpacht, af te leiden dat het litigieuze goed onder uitzonderlijke voorwaarden verpacht werd, welke tegenstrijdigheid in de motivering gelijkstaat met een gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering,

en doordat het bestreden vonnis, hoewel de eisers in hun tweede conclusie voor de rechtbank genomen, aanboden te bewijzen door getuige 1) dat de in de pachtbrief van 1938 voor het litigieuze goed bedongen pachtprijs de normale pachtprijs was van gronden van dezelfde ligging en kwaliteit, 2) dat de toenmalige verpachter de gewoonte niet had zeer voordelige pachtprizen toe te staan, 3) dat de ten deze verpachte weide geen vette weide was die in 1939 een dubbele pachtwaarde had en 4) dat de bedoelde weide veeleer minderwaardig was, beslist dat het aangeboden getuigenbewijs volkomen overbodig is,

terwijl de beschouwingen van algemene aard, welke door het bestreden vonnis uit het beroepen vonnis werden overgenomen, en welke niet in het bijzonder de ten deze betwiste pachtprijs betroffen, geen passend antwoord uitmaken in de zin van art. 97 van de Grondwet op het aanbod van getuigenbewijs van de eisers, dat bepaald de ten deze betwiste pachtprijs beoogde:

Overwegende dat, rechtdoende op de door de eisers ingestelde vordering, die onder meer tot terugbetaling strekte van 41.112 fr. beweerd te veel betaalde pachtgelden sedert 1959, het bestreden vonnis beslist dat het erop aankomt de normale pachtwaarde van 1939 te bepalen en om de in het middel vermelde redenen oordeelt dat het litigieuze goed in 1939 onder uitzonderlijke voorwaarden verpacht werd;

Overwegende dat het door art. 5 van de wet van 26 juli 1952 bedoelde « onder uitzonderlijke voorwaarden » verpachte goed datgene is wat, met inachtneming van een bijzondere reden, tegen een pachtprijs verhuurd werd die niet met de normale huurwaarde van het goed overeenstemt;

Overwegende dat de eerste twee door het vonnis ingeroepen redenen, die onder a) en b) in het middel worden weergegeven, er enkel toe strekken aan te tonen dat de in 1939 betaalde pachtprijs niet met de normale huurwaarde overeenstemde; dat daarin weliswaar onder litt. c) de beschouwing werd toegevoegd dat in 1939, in de gekende vooroorlogse sociale en economische omstandigheden, de landbouwgronden zeer dikwijls beneden de normale huurwaarde werden verpacht, dat de rechtbank echter niet constateert dat in het onderhavige geval de pachtprijs met inachtneming van deze omstandigheden bepaald werd;

Dat het middel gegrond is;

Over het tweere middel, afgeleid uit de schending van de artt. 1376 en 1764 ter van het B.W., dit laatste artikel ingevoerd door art. 6 van de wet van 7 juli 1951, en van de artt. 1 en 3 van de wet van 26 juli 1952 tot beperking van de pachtprizen, gezegd artikel 3 gewijzigd door art. 1 van de wet van 20 januari 1961,

doordat het bestreden vonnis, hoewel de vordering van de eisers, zoals blijkt uit de inleidende dagvaarding en uit de eerste conclusie door de eisers voor de rechtbank genomen, er toe strekte terugbetaling te bekomen van 41.112 fr. wegens te veel betaalde pachtprizen en van 11.048 fr. wegens terugbetaling van niet verschuldigde belastingen, beslist dat de vordering omtrent de belastingen ongegrond is, daar de lasten niet terugvorderbaar zijn wanneer zij vrijwillig gekweten werden door de pachter en daar art. 1764 ter van het B.W. alleen bepaalt dat de eigenaar geen rechtsvordering heeft tegen de pachter,

terwijl nu voormeld art. 1764 ter bepaalt dat de belastingen, welke aan de pachter de belastingen of andere lasten opleggen, die krachtens de wet door de verpachter verschuldigd zijn voor niet bestaande worden gehouden, de pachter de aldus ten onrechte betaalde pachten mag terugvorderen op grond van art. 1376 van het B.W.;

en terwijl de terugvorderingen, welke door de artt. 1 en 3 van de wet van 26 juli 1952 worden toegelaten, als voorwerp hebben al wat ten onrechte boven de wettelijke pachtprijs werd betaald, onverschillig of dit te veel betaald door de partijen als « pachtprijs » of « terugbetaling van belastingen en lasten werd gekwalificeerd »;

Overwegende dat het bestreden vonnis ten onrechte oordeelt dat art. 1764 ter van het B.W., luidens hetwelk voor niet bestaande worden gehouden de belastingen waarbij de pachter verplicht wordt tot het dragen van belastingen die krachtens de wet door de verpachter verschuldigd zijn, slechts tot gevolg heeft dat de eigenaar over geen rechtsvordering tegen de pachter beschikt;

Overwegende dat degene die betaling ontvangen heeft ter uitvoering van een verbintenis, waarvan de wet verklaart dat zij voor niet-bestaande wordt gehouden, tot teruggave verplicht is, ten ware het, zoals in het onderhavige geval, om een wetsebepaling gaat die, hoewel gebiedend, slechts private belangen beschermt en de belanghebbende, na de uitvoering van de verbintenis, van de wettelijke bescherming zou hebben afgezien;

Overwegende dat de rechtbank weliswaar verklaart dat de door de pachters betaalde belastingen vrijwillig gekweten werden, doch uit het vonnis niet kan uitgemakkt worden of de betaling geschiedde met kennis door de pachters van de nietigheid van de aangegane verbintenis; dat de rechter derhalve niet vaststelt dat de eisers, wat de door hen gedane betalingen betreft, ervan hebben afgezien zich op voormelde wettelijke bescherming te beroepen;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen:

Vernietigt het bestreden vonnis; « behalve in zover het beslist dat het coëfficiënt 2,5 op het pachtgeld toepasselijk is »;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Ieper, rechtdoende in hoger beroep.

NOOT : 1. De rechter moet de in 1939 bedongen prijs als grondslag nemen voor de berekening van de pachtprijs. Dat is een gebiedende regel. Hij kan er slechts van afwijken en de in 1939 bestaande normale pachtwaarde in aanmerking nemen, als hij constateert dat het goed in 1939 niet, ofwel « onder uitzonderlijke voorwaarden » ofwel overeenkomstig andere modaliteiten dan

die van de pacht ter zake, verpacht was (Cass. 1 oktober 1965, R.W. 1965-1966, 1263).

2. Onjuist is dat het beding van de pacht over de belastingen en de lasten betreffende het verpachte goed strijdig is met de openbare orde en dat de pachter nooit kan afzien van een beroep op de sanctie van art. 1764 B.W. (Cass. 16 maart 1967, R.W. 1966-1967, 2051).

Dat de schuldenaar afgezien heeft van zijn recht de nietigheid van de verbintenis in te roepen, kan volgen uit de vrijwillige uitvoering van die verbintenis met kennis van het gebrek waardoor ze aangetast was (Cass. 6 december 1956, Pas. 1957, Pas. 1957, I, 331, met conclusie van Procureur-generaal Hayoit de Termicourt).

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer (voltallige zitting). — 8 december 1966.

Eerste voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: Baron Richard.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Dasseste en Struye.

Overeenkomst. — Oorzaak. — Pandgeving. — Kan een ongeoorloofde oorzaak hebben. — Terugvordering. — Beoordelingsbevoegdheid van de rechter.

Al is het pandcontract een bijkomend contract, in die zin dat het tot zekerheid van een schuld strekt, kan het toch zelf een overeenkomst zijn die strijdig is met de openbare orde en met de goede zeden.

De rechter kan oordelen dat de bescherming van de sociale orde de verwerping vereist van de eis tot terugvordering van de prestaties door een partij verricht in gevolge immorele overeenkomsten, inzonderheid tot terugvordering van door die partij in pand gegeven waarden aan toonder.

Rolin-Jacemyns t./ Godelaine.

Gelet op het bevelschrift verleend door de Heer Eerste Voorzitter op 25 oktober 1966, waarbij beslist wordt dat de zaak in voltallige terechtzitting zal worden behandeld;

Gehoord het verslag van Raadsheer Baron Richard en op de conclusie van de Heer R. Hayoit de Termicourt, Procureur-generaal;

Gelet op het bestreden arrest, op 19 mei 1964 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artt. 1108, 1126, 1131, 1134, 1319, 1320, 1322, 2071, 2072, 2078 van het B.W., 1, 4 en 10 van de wet van 5 mei 1872 op het pand en 97 van de Grondwet,;

doordat het bestreden arrest, na de beide op 5 juni 1961 door partijen gesloten overeenkomsten te hebben beschreven houdende overgave en vrij beheer van een handelszaak en na te hebben gepreciseerd « dat de goede afloop der verrichting moest gewaarborg worden door de afgifte aan gedaagde in hoger beroep (thans verweerster) van waarden aan toonder voor een bedrag van 180.000 frank, waarvan zij eigenares zou worden als schadevergoeding in geval van ontbinding », heeft verklaard enerzijds « dat de voornaamste beweegreden van eiser in hoger beroep (thans eiser) om de exploitatie over te nemen... is geweest de voortzetting van buitenechtelijke betrekkingen te begunstigen... » en anderzijds « dat gedaagde in hoger beroep niet alleen op de hoogte was van voornoemde betrekkingen en van het ongeoorloofd doel dat eiser in hoger beroep na-

streefde, maar dat zij welbewust voordeel uit die toestand heeft getrokken door eiser in hoger beroep bijzonder zware voorwaarden op te leggen, zoals... het eisen van de onmiddellijke vestiging van een pand dat buiten verhouding staat met de verrichting », om uit die overwegingen in zijn gronden te besluiten « ... dat bedoelde overeenkomsten een oorzaak hebben die strijdig is met de goede zeden en dat zij bijgevolg, nietig zijn; en dat zodra beide partijen zich het ongeoorloofd doel van de overeenkomsten hebben toegeëigend, noch de hoofdvordering... (strekkende tot hun uitvoering voor het verleden en tot ontbinding met schadevergoeding voor de toekomst), noch de tegenvordering die ingesteld is... om teruggave te verkrijgen van de vrijwillig betaalde of in pand gegeven bedragen en waarden, kunnen worden ingewilligd en in zijn beschikkend gedeelte, door het teniet doen van het vonnis van de eerste rechter, te beslissen dat voornoemde hoofd- en tegenvordering « niet ontvankelijk » zijn, terwijl eerste onderdeel, de reden betreffende de met de goede zeden strijdige oorzaak en het ongeoorloofd doel van de « overeenkomsten » niet nauwkeurig is en in het onzekere laat of, volgens de rechter, deze reden uitsluitend toepasselijk is op de twee overeenkomsten van overgave en beheer van de handelszaak, of zich, integendeel, uitstrekt tot de pandovereenkomst (schending van artikel 97 van de Grondwet); dat in de eerste onderstelling het beschikkend gedeelte, in zover het betrekking heeft op dit deel van de tegenvordering dat strekt tot teruggave van de in pand gegeven effecten met hun vruchten op geen enkele grond steunt (schending van artikel 97 van de Grondwet); dat in de tweede onderstelling, de uitbreiding tot de inpandgeving van effecten van voornoemde grond van nietigverklaring van de contracten van overgave en beheer van een handelszaak, het bijkomend karakter van het pand miskent (schending van de artikels 2071 en 2072 van het Burgerlijk Wetboek en 1 van de wet van 5 mei 1872) en de gelegenheid tot vernietiging van het pand verwart met de oorzaak ervan (schending, bovendien, van de artikels 1108, 1126, 1131, 1133, 1134 van hetzelfde Wetboek en van artikel 97 van de Grondwet), tweede onderdeel, de reden, die werd aangevoerd ter rechtvaardiging van het verwerpen van « de tegenvordering die ingesteld is om teruggave te verkrijgen van de vrijwillig betaalde of in pand gegeven bedragen en waarden », dubbelzinnig is doordat hij het mogelijk maakt de hoedanigheid van « vrijwillige betaling » al dan niet aan de in pand gegeven waarden toe te kennen (schending van artikel 97 van de Grondwet); terwijl het weigeren van de teruggave van de voornoemde waarden wegens « vrijwillige betaling » tegenstrijdig is met de andere gronden van het arrest die de vestiging van het pand betreffen (schending van artikel 97 van de Grondwet), de bewijskracht van de conclusie van eiser miskent die bij zijn tegenvordering de teruggave van het pand nastreeft als een gevolg van de vernietiging van de hoofdovereenkomsten en aldus elke uitvoering of betaling van het pandcontract uitsluit (schending van de artikels 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek) en bovendien de regel schendt die verbiedt over het pand te beschikken zonder machtiging van de rechter en buiten de dwingend door de wet vastgestelde vormen (schending van de artikels 2078 van het Burgerlijk Wetboek en 4 en 10 van de wet van 5 mei 1872).

Wat het eerste onderdeel betreft:

Overwegende dat, volgens de vaststellingen van het arrest, partijen op 5 juni 1961 twee overeenkomsten hebben gesloten, waarvan de ene de overgave aan eiser van een aan verweerster toebehorende handelszaak, voor

café bestemd, tot voorwerp heeft en de andere het onmiddellijk genot dat eiser zal hebben van het café onder vorm van «vrij beheer» en dat bovendien, bij een van die overeenkomsten, waarden aan toonder aan verweerster worden in pand gegeven door eiser tot zekerheid van de nakoming van de verbintenissen van deze laatste; dat het arrest preciseerd dat de onmiddellijke vestiging van dit pand door verweerster werd geëist en door eiser werd toegestaan «wegens het nagestreefde ongeoorloofd doel»;

Overwegende dat het arrest, door vervolgens te beslissen dat «de bedoelde overeenkomsten» een oorzaak hebben die strijdig is met de goede zeden, ondubbelzinnig te kennen geeft dat de tussen partijen gesloten overeenkomsten, en onder meer de vestiging van het pand, een oorzaak hebben die strijdig is met de goede zeden;

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat de tegenvordering van eiser strekte tot de teruggave, enerzijds, van bedragen die hij aan verweerster had betaald ter uitvoering van de overeenkomsten van 5 juni 1961 en, anderzijds, van de waarden aan toonder die hij haar, bij een van de overeenkomsten, in pand had gegeven;

Overwegende dat het hof van beroep, door te verklaren dat de tegenvordering tot verkrijging van «teruggave van de vrijwillig betaalde of in pand gegeven bedragen en waarden» niet kan worden ingewilligd, duidelijk beslist dat de eis niet kan worden ingewilligd, noch wat de teruggave van de vrijwillig betaalde bedragen betreft, noch wat de teruggave van de in pand gegeven waarden aangaat;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artt. 6, 544, 1108, 1126, 1131, 1133, 1134, 1235, 1376, 1967, 2071, 2072, 2073, 2078, 2079 van het B.W., 1, 4, en 10 van de wet van 5 mei 1872 op het pand, 377, 414, 416 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en schending van de rechtspreuk «in pari causa turpitudinis cessat repetitio» en 97 van de Grondwet, doordat het hof van beroep, waarbij regelmatig aanhangig gemaakt is, enerzijds, de hoofdvordering van verweerster strekkende tot betaling door eiser van verschillende bedragen tot uitvoering van twee op 5 juni 1961 tussen partijen gesloten overeenkomsten van overgave en beheer van een handelszaak en terzelfdertijd strekkende tot de ontbinding van die overeenkomsten met betaling van schadevergoeding, en, anderzijds, de tegenvordering van eiser die ertoe strekt de nietigheid van de overeenkomsten te doen uitspreken en, bijgevolg, verweerster te horen veroordelen om hem het bedrag van 180.000 fr., betaald tot uitvoering van de contracten, terug te geven, alsmede de effecten die eiser in pand heeft gegeven tot waarborg van zijn contractuele verbintenissen, samen met de sinds die afgifte vervallen coupons, het beroepen vonnis heeft teniet gedaan en voornoemde vorderingen niet-ontvankelijk heeft verklaard op grond «dat de voornaamste beweegdeden van eiser in hoger beroep (thans eiser) om bedoelde exploitatie over te nemen is geweest de voortzetting van buitenechtelijke betrekkingen te begunstigen...; dat gedaagde in hoger beroep (thans verweerster) niet alleen op de hoogte was van voornoemde betrekkingen en van het ongeoorloofd doel dat eiser in hoger beroep nastreefde, maar dat zij welbewust voordeel uit die toestand heeft getrokken door eiser in hoger beroep bijzonder zware voorwaarden op te leggen, zoals de samenvoeging van een interest tegen 8 % per jaar op de aankoop prijs van de handels-

zaak en de gelijktijdige betaling van een huurprijs voor de exploitatie van dezelfde handelszaak, alsook het eisen van de onmiddellijke vestiging van een pand dat buiten verhouding staat tot de verrichting; dat uit die overwegingen volgt dat de bedoelde overeenkomsten een oorzaak hebben die strijdig is met de goede zeden en, bijgevolg, nietig zijn en dat zodra beide partijen zich het ongeoorloofd doel van de overeenkomsten hebben toegeëigend, noch de hoofdvordering..., noch de tegenvordering... om de teruggave te verkrijgen van de vrijwillig betaalde of in pand gegeven bedragen en waarden, kan worden ingewilligd, terwijl de vernietiging van de overeenkomsten van 5 juni 1961 om de hierboven bepaalde redenen, die van de bijkomende inpandgeving bij gebrek aan voorwerp, meebracht; terwijl de in pand gegeven effecten derhalve door eiser, die eigenaar ervan is, konden worden teruggevorderd van verweerster, die de effecten zonder recht onder zich had en de regelmatig ingestelde tegenvordering tot teruggave van het pand en van de voortgebrachte vruchten bijgevolg ontvankelijk en gegrond was (schending van de artt. 1108, 1126, 1131, 1133, 1134, 1235, 1376 van het B.W. en, voor zoveel als nodig, van de artt. 544, 549, 2071, 2072, 2073, 2078, 2079 van hetzelfde wetboek, 1, 4 en 10 van de wet van 5 mei 1872, 337, 414, 416 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en 97 van de Grondwet) en terwijl het hof van beroep, door het beschikkend gedeelte van zijn beslissing, waarbij als niet ontvankelijk wordt afgewezen het eerste punt van voornoemde tegenvordering, hetwelk de teruggave van de vrijwillig betaalde bedragen betreft, tot het tweede punt van die vordering uit te breiden, de rechtspreuk «in pari causa turpitudinis cessat repetitio» heeft geschonden en de artt. 6, 1131, 1133 en 1967 van het B.W. die deze spreuk huldigen;

Overwegende, enerzijds, dat indien het pandcontract een bijkomend contract is, in die zin dat het tot zekerheid van een schuld strekt, het echter zelf een overeenkomst kan zijn die strijdig is met de openbare orde en met de goede zeden; dat uit de in het antwoord op het tweede middel overgenomen vaststellingen van het arrest blijkt dat dit voor de pandovereenkomst van 5 juni 1961 het geval is;

Overwegende, anderzijds, dat de rechter heeft kunnen oordelen dat de bescherming van de sociale orde de verwerping vereiste van de eis tot terugvordering van de prestaties door eiser verricht ingevolge de immorele overeenkomsten van 5 juni 1961, inzonderheid tot terugvordering van de door eiser in pand gegeven waarden aan toonder;

Dat het middel naar recht faalt;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt eiser in de kosten.

NOOT. — Zie over het probleem van de terugvordering, Henri Boonen, *De Rechtspreuk: Nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, in R.W. 1949-1950, 1521-1536.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 20 april 1967.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. Beeckman en Le Fevere de Ten Hove.

Advocaat-generaal : M. Stevigny.

Advocaten : Mrs. Deconinck en Gevaert.

Onrechtmatige overheidsdaad. — Fietspad. — Verzakking over een aanzienlijke lengte.

De Staat is aansprakelijk wanneer de weg, die hij moet onderhouden en bewaken, niettegenstaande een normale en gewone voorzichtigheid van de weggebruikers een niet te voorzien gevaar voor ongevallen oplevert.

De verzakking van een fietspad over een aanzienlijke lengte — zij het met een niveauverschil van 4 cm —, die niet aan de gewone aandacht van de weggebruikers kan ontsnappen, terwijl de weg recht en droog is en de zichtbaarheid goed is, kan geen onvoorzienbare hindernis uitmaken van die aard dat de aansprakelijkheid van de Staat in het gedrang wordt gebracht.

Belgische Staat t./ Vandenbroecke.

Gelet op de bescheiden, o.m. de uitgifte van het vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Veurne op 28-10-1965, uitgesproken ;

Overwegende dat het beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld ;

Overwegende dat op zondag 28 juni 1964 rond 20.20 u. te Adinkerke, op de staatsbaan nr. 65 De Panne - Veurne, Vandenbroecke Bertrand die met de bromfiets van zijn vader op het fietspad reed in de richting van Veurne, ter hoogte van de Langelede vaart, even over de brug, ten gronde viel met het gevolg dat hij zwaar gekwetst werd ;

dat hij die val toeschrijft aan een niet gesignaleerde verzakking van het fietspad, meer bepaald aan het feit dat er een niveauverschil van 4 cm zou bestaan hebben en de Staat voor de schadelijke gevolgen van dit ongeval aansprakelijk stelt ;

Overwegende dat volgens de Belgische Staat deze denivellatie 0,032 en 0,015 m bedroeg ;

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering van geïntimeerde gesteund is op art. 1382 B.W. ;

Overwegende dat de rijbaan nr. 65 De Panne - Veurne tot de wegen van de Staat behoort die met het onderhoud en de bewaking ervan belast is ;

dat de Staat aldus aansprakelijk is wanneer deze weg, niettegenstaande een normale en gewone voorzichtigheid vanwege de weggebruikers, een niet te voorzien gevaar voor ongevallen oplevert ;

Overwegende dat het fietspad waarvan kwestie op een aanzienlijke lengte verzakt was — verzakking vermoedelijk veroorzaakt door het feit dat het fietspad op de bedding van een verlegde waterloop aangelegd was ;

dat deze toestand aan de gewone aandacht van de weggebruikers niet kon ontsnappen ;

dat te dien opzichte dient opgemerkt dat op de plaats van het ongeval, de weg in rechte lijn is, droog lag en dat de zichtbaarheid goed was ;

dat geïntimeerde weliswaar voorhoudt dat herhaalde valpartijen op deze plaats gebeurd waren doch dat zulks tegengesproken wordt en in het verslag van de hoofdinspecteur directeur van bruggen en wegen volgens welk het een enig geval is geweest niettegenstaande dit fietspad druk bereden wordt (verslag dd. 13 november 1964) en in

het proces-verbaal van de Rw. dd. 21 december 1965 (nr. 692) ;

Overwegende derhalve dat, in de omstandigheden der zaak, een niveauverschil — weze het van 4 cm — geen onvoorziene hindernis kan uitmaken van aard de aansprakelijkheid van de Staat in het gedrang te brengen ; maar dat het ongeval uitsluitend te wijten is aan de onvoorzichtigheid of de onbehendigheid van geïntimeerde zelf ;

dat, in elk geval, geïntimeerde geen fout noch onvoorzichtigheid ten laste van de Staat bewezen heeft in oorzakelijk verband met het ongeval ;

Overwegende dat de aansprakelijkheid van de Staat ook niet zou gegrond zijn op basis van art. 1384 B.W. daar de baan De Panne - Veurne geen verborgen gebrek vertoonde dat aanleiding zou gegeven hebben tot het ongeval ;

Om die redenen, het Hof :

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 ;

Gehoord in openbare terechtzitting het advies van advocaat-generaal Stevigny ;

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond, dienvolgens doet het vonnis a quo teniet en opnieuw wijzend, zegt de oorspronkelijke vordering ontvankelijk doch ongegrond, wijst ze af ;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide instanties.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

30 juni 1967.

Voorzitter : M. Pexters.

Substituut-Procureur des Konings : M. Cleeren.

Advocaten : Mrs. A. Byvoet en G. Hoegars.

Quasi-delicten — Tegenstrijdige verkeerssignalisatie — Verkeersteken 2 — Afwezigheid van verkeersteken 1a — Art. 7.2 van het algemeen verkeersreglement.

Tussen twee wegen waarvan de (hoofd)weg voorzien is van het verkeersteken 2 terwijl de (zij)weg niet voorzien is van het verkeersteken 1a, bestaat geen prioriteit.

Hij, die de hoofdweg berijdt, heeft, volgens het verkeersteken 2 voorrang op de weggebruiker van de zijweg, terwijl deze laatste het verkeersteken 1a niet dient (kan) in acht (te) nemen wanneer dit laatste neerligt langs de weg en dus niet « geplaatst » is volgens art. 7-2 van de wegcode. De weggebruiker van de zijweg is dus gerechtigd te menen dat hij van de voorrang, krachtens art. 16-1 van de wegcode, geniet.

Overwegende dat wat de omstandigheden van het ongeval betreft, partijen verwijzen naar de strafbundel ;

Overwegende dat de aanrijding plaats greep op het kruispunt gevormd door de Nicolaylaan met de Koninklijke straat en de Diestersteenweg ; dat de aangestelde van aanlegger de Koninklijke straat volgde voorzien van het verkeersteken nr. 2 en op het kruispunt in aanrijding kwam met de militaire jeep die ten opzichte van aanlegger van rechts kwam uit de Nicolaylaan, die op deze plaats gewoonlijk voorzien is van het verkeersteken nr. 1a dat echter op het ogenblik der botsing dit verkeersteken langs de weg omlag, en de voerder van de militaire jeep voorhoudt het niet te hebben bemerkt ;

Overwegende dat de aangestelde van aanlegger ontegensprekelijk van een recht van doorgang genoot, dat het

verkeersteken nr. 2 gehecht aan het algemeen reglement op het verkeer de zijvermelding draagt « Kruispunt waar de bestuurder die op de van dit teken voorziene weg rijdt voorrang van doorgang heeft »; dat het uit geen enkel element van het strafonderzoek, of uit enig ander, blijkt dat aanlegger art. 15 van de wegcode zou hebben overtreden; dat hij niet verplicht was te vertragen voor zover hij aan geen overdreven snelheid reed, hetgeen niet bewezen is; en ook geen enkele fout ten opzichte van de aangestelde van aanlegger kan worden weerhouden; dat de tegen-eis ongegrond is;

Overwegende dat voor wat het orgaan van eerste verweerder betreft, het van geen belang is te onderzoeken of hij de plaats van het ongeval kende en er wetende van was of vroeger op deze weg het verkeersteken 1a was aangebracht; dat er enkel dient te worden onderzocht of op het ogenblik der aanrijding de door het orgaan van de Staat gevolgde weg een secundaire weg was of niet; dat het niet wordt betwist dat het aldaar geplaatste verkeersteken 1a omlag langs de weg; dat het bijgevolg niet meer « geplaatst » was en de bepalingen van art. 7, 2 van het algemeen verkeersreglement niet werden nageleefd zodat dient te worden aanvaard dat de door het orgaan van de Staat gevolgde weg niet voorzien was van het verkeersteken 1a; dat het orgaan van de Staat dan ook geen prioriteit diende te verlenen aan een weggebruiker die op zijn linkerkant het kruispunt komt opgereden, namelijk aan de aangestelde van aanlegger;

Overwegende dat uit geen enkel element blijkt dat de aangestelde van de Staat aan het kruispunt heeft stilgehouden, maar wel dat hij heeft vertraagd, zoals blijkt uit de verklaring van de mede-inzittende van de jeep; dat alhoewel hij dat op zijn weg geplaatste verkeersteken nr. 4 dat zich op 83 meters van de Nicolaylaan bevond niet heeft opgemerkt, dat niet dienstig is voor wat de voorrang betreft, het niet bewezen is dat hij niet bijzonder voorzichtig is geweest bij het « oprijden » van het kruispunt; dat het niet bewezen is dat hij dat kruispunt aan een overdreven snelheid zou hebben overgestoken;

Overwegende dat derhalve de hoofdeis eveneens ongegrond is;

(.....)

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

17 maart 1966.

Voorzitter: M. Frère.

Rechters: M.M. Claessens en Schiepers.

Advokaten: Mrs. Driessen-Marx en Valkenburg.

Gewijsde. — Begrip.

Na een vonnis waarbij de bouwheer veroordeeld werd om aan de aannemer facturen te betalen voor uitgevoerde werken, kan de exceptie van het gezag van gewijsde niet ingeroepen worden in een volgend geding waarin de bouwheer de aannemer tot betaling van schadevergoeding dagvaardt op grond van minderwaardige uitvoering, niet tijdige afwerking, niet uitgevoerde en niet afgewerkte posten bij de uitvoering van die werken; er is immers geen identiteit van oorzaak en van voorwerp, temeer daar op het ogenblik van het eerste vonnis de definitieve oplevering van de werken niet geschied was.

Van Craybeckx t./ Lathouwers.

Overwegende dat verweerder voor rekening van aanlegger en in diens opdracht een woning gebouwd heeft gelegen te Belzen, Eikerweg, zonder nummer, volgens aannemingskontraakt d.d. 16 mei 1963.

Overwegende dat huidige aanlegger veroordeeld werd door verstekvonnis der Burgerlijke Rechtbank van Eerste aanleg te Tongeren dd. 10 december 1964 in betaling aan huidige verweerder, toenmaals aanlegger, van de som van door huidige verweerder uitgevoerde werken aan genoemd huis;

Dat dit vonnis betekend aan toenmalig verweerder in persoon op 5 januari 1965, inmiddels in kracht van gewijsde is getreden gezien de termijnen voor het gewoon verhaal, zonder gebruikmaking daarvan, verstreken zijn;

Overwegende dat de eis van huidige aanlegger ertoe strekt betaling te bekomen van verweerder van de som van 62.560 fr. voor de door hem geleverde schade ingevolge minderwaardige uitvoering, laattijdige afwerking, onuitgevoerde en niet afgewerkte posten bij de uitvoering van de werken aan voornoemd huis.

Overwegende dat verweerder ten onrechte opwerpt dat omtrent deze eis zou gestatueerd zijn door het thans in kracht van gewijsde gegane vonnis van 10 december 1964, hiermede klaarblijkelijk beroep doend op artikel 1350 a 1.3 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende inderdaad dat de exceptie van het gezag van het gewijsde volgens artikel 1351 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat de gevorderde zaak dezelfde is, dat de eis op dezelfde oorzaak berust, tussen dezelfde partijen bestaat en tegen hen in dezelfde hoedanigheid gedaan is;

Overwegende dat, gezien huidige eis strekt tot het bekomen van schadevergoeding, dat zulkdanige eis als voorwerp heeft het recht van eiser op schadevergoeding van de door verweerder veroorzaakte schade en als oorzaak de door verweerder begane tekortkoming, terwijl het vroeger geding handelde over betaling van facturen, er in casu noch identiteit van voorwerp, noch van oorzaak is;

Overwegende daarenboven dat niet betwist wordt dat op het ogenblik van het vonnis d.d. 10 december 1964 de definitieve oplevering van het werk niet gebeurd was, dat verweerder dus niet van zijn aansprakelijkheid voor zichtbare of onzichtbare gebreken was ontlast daar aanlegger, de bestseller van het werk, zijn goedkeuring niet had gegeven en trouwens nadien tussen partijen onderhandelingen werden gevoerd;

Overwegende dienvolgens dat de exceptie van het gewijsde niet kan weerhouden worden en de eis ontvanke-lijk dient verklaard;

Overwegende ten gronde dat aanlegger tijdig zijn grieven heeft laten kennen doch dat de Rechtbank niet over voldoende elementen beschikt om de gegrondheid te beoordelen; dat dienvolgens een deskundige dient aangesteld met de hierna vermelde opdracht:

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

14^e Kamer. — 24 juni 1967.

Voorzitter: M. Mahillon.

Rechters: Mevrouw Schmidt en M. Van Malderen.

Openbaar Ministerie: M. Dubois.

Advocaten: Mrs. Winderickx en Clerens-Stas.

Echtscheiding. — Geestesstoornis van de verweerder. — Schorsing van de rechtspleging.

Indien een van de partijen zich in de onmogelijkheid bevindt zich rekenschap te geven van zijn daden of bewust zijn wil te uiten, dient de rechtspleging tot echtscheiding geschorst te worden, daar deze onmogelijkheid een hinderpaal vormt tot het verzekeren van de verdediging van die partij. De partijen in echtscheiding dienen gedurende heel het verloop van de rechts-

pleging feitelijk bekwaam te zijn en in de mogelijkheid hun wil te uiten.

Van Obberghen t./Moonens.

Gelet op de in regelmatige vorm voorgelegde rechtsplegingsvoorwaarden van de zaak, namelijk

Overwegende dat de vordering strekt tot het toelaten van de echtscheiding in voordeel van aanlegster, op grond van zware beledigingen, vermeld in artikel 231 van het burgerlijk wetboek;

Overwegende dat verweerder opwerpt wegens zijn geestestoestand niet in staat te zijn zich thans te verdedigen tegen deze vordering;

Overwegende dat de deskundige, door de rechtbank aangesteld, als opdracht had zijn advies te geven:

1) over de huidige geestestoestand van verweerder en over het feit of hij al dan niet in staat is zich tegen huidige vordering te verdedigen;

2) over de geestestoestand van verweerder op 2-9-1955, datum waarop het feit 2 waarover het getuigenbewijs was toegelaten, zich voordeed;

Overwegende dat Dr. Van Den Bosch besluit dat verweerder niet in staat is zich te verdedigen tegen voormelde vordering wegens zijn huidige geestesstoornis, die als chronisch beschouwd wordt;

Overwegende dat uit het deskundig verslag kan afgeleid worden dat deze chronische geestesontredde van schizophrene aard is;

Overwegende dat de schizofrenie een geestesziekte is, bestaande in de dissociatie tussen het gevoel en de hogere geestesfuncties (verstand, wilskracht, oordeelsvermogen, scheppingskracht), waardoor een incoherentie in de ideeën en het afbreken met de werkelijkheid wordt teweeggebracht. (F. D'Hollander, Handboek der Psychiatrie 1942, blz. 153);

Overwegende anderzijds dat verweerder, volgens de deskundige, op 12-9-1955 door een erge geestesstoornis was aangetast, die zijn plaatsing in een psychiatrische inrichting noodzakelijk maakte;

Overwegende trouwens dat uit het attest, door de gemeente Vlezenbeek op 23-6-1965 afgeleverd, blijkt dat verweerder wegens krankzinnigheid in het Sint Amandus-gesticht te Beernem geplaatst werd;

Overwegende dat verweerder op 5-2-1960 tijdens het getuigenverhoor verstek liet gaan;

Overwegende dat de vordering tot echtscheiding een zuiver en uitsluitend persoonlijke vordering is, welke enkel door aanlegger en verweerder, die over hunne volle geestesvermogen en over de bekwaamheid om elkaar voor de Rechter te ontmoeten beschikken, kan worden uitgeoefend (Cass. 7-3-1907, Pas. 1907 I, 154);

Overwegende dat indien één der partijen zich in de onmogelijkheid bevindt zich rekenschap te geven van zijn daden of bewust zijn wil te uiten, de rechtspleging tot echtscheiding dient opgeschort te worden, daar deze onmogelijkheid een hinderpaal vormt tot het verzekeren van de verdediging van verweerder tegen de vordering tot echtscheiding (Zie: J. Delva, Des effets de l'insanité de la partie dans la procédure civile, J.T. 1963, bl. 293, n° 112, en de aangehaalde rechtspraak);

Overwegende in casu dat verweerder op 2-9-1955 door een erge geestesstoornis, en ten tijde van de neerlegging van het deskundig verslag door een chronische schizophrene geestesontredde aangetast was, waarvan de prognose tamelijk somber is volgens de deskundige;

Overwegende dat verweerder in 1955 achtereenvolgens in de psychiatrische afdeling van het Brugmann hospitaal, in het psychiatrische instituut te Zelzate en in het Sint Amandusgesticht te Beernem geplaatst werd wegens geestesstoornis van manische depressieve aard;

Overwegende dat laatstgenoemde aandoening gekenmerkt is door een sterke neiging tot periodiciteit tot manische depressieve psychose zelfs van enkele of meerdere jaren; (D'Hollander, op. cit. blz. 101);

Overwegende dat de partijen in echtscheiding gedurende het ganse verloop van de rechtspleging feitelijk bekwaam dienen te zijn en in de mogelijkheid hun wil te uiten (cf. Gent, 29 juni 1955, R.W. 1955, 1956, 844)

Overwegende derhalve dat de vordering dient geschorst te worden;

Gelet op de wet van 15-6-1935 over het gebruik der talen in gerechtszaken;

Om deze redenen,

De Rechtbank:

Gehoord de Heer Dubois, eerste substituut procureur des Konings, in zijn eensluidend advies ter openbare zitting gegeven;

Rechtsprekende op tegenspraak en in voortzetting van het geding, en alle andere conclusies verwerpende;

Schorst de rechtspleging tot echtscheiding.

Voorbehoudt de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

Bevel van de Heer Voorzitter.

21 april 1967.

Voorzitter: M. F. Kesteloot.

Advocaat: Mr. J. Verborgh.

Echtgenoten. — Rechten en plichten. — Toepassing van art. 221 B.W. — Onbevoegdheid van de Voorzitter der rechtbank een onderhoudspensioen toe te kennen.

De voorlopige maatregelen die de Voorzitter der rechtbank gerechtigd is te bevelen, ingevolge art. 221 B.W., wanneer een der echtgenoten grovelijk zijn plicht verzuimt, omvatten niet het recht een onderhoudspensioen toe te kennen of een delegatie te verlenen om de inkomsten van de andere echtgenoot in ontvangst te nemen.

Ware het anders, zou de wetgever het duidelijk gezegd hebben.

Het gaat niet op dat de voorzitter van deze stelregel zou afwijken op grond van sociale beschouwingen. Deze kunnen slechts in aanmerking genomen worden in de mate dat de wet dit toelaat.

Lingier t./ Lambrecht.

Overwegende dat uit het verhoor van verzoekster en uit door ons ingewonnen inlichtingen blijkt, dat verweerder, zoals door verzoekster beweerd, zich regelmatig aan drank overgeeft wanneer hij aan wal is, de meubelen en huisraad stuk slaat en verzoekster mishandelt;

Dat verweerder aldus grovelijk zijn plicht verzuimt en de door verzoekster gevorderde voorlopige maatregelen dringend dienen bevolen te worden, behalve de machtiging om de opbrengst van de arbeid van verweerder en alle andere hem door derden verschuldigde geldsommen met uitsluiting van verweerder te ontvangen, ten belope van drie vijfden ervan;

dat de voorzitter van de rechtbank niet bevoegd is, op grond van art. 221 van het B.W., om deze machtiging te geven; wel en alleen de vrederechter (Brussel, 26 april 1960, R.W. 1959-60, 1704; Brussel, 7 juni 1961, R.W. 1961-1962, 99; Gent, 25 juni 1963, R.W. 1963-64, 1921; Hayoit de

Termicourt, La Femme devant la loi civile, P.P., 1939, 25; Baeteman-Lauwers, Devoirs et Droits des époux nr 282-306; Revue Crit. jur. B. 1961. Examen de jurisprudence 1956-1960. Personnes et biens, blz. 502-503; Rev. Crit. jur. B., 1964, blz. 415 en volg. in het bijzonder blz. 438, n° 1 en voetnota 136; Tijdschrift voor privaatrecht, 1° jaargang, 1964, n° 3, blz. 381);

dat de desbetreffende strijdige rechtspraak van het hof van beroep te Gent (arrest van 26 mei 1966, R.W. 1966-67, 1.484), niet kan worden gevolgd;

dat het gewoon verloop van de echtelijke moeilijkheden niet is dat, na de dringende voorlopige maatregelen op grond van art. 221 van het B.W., een eis tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed volgt, wel een feitelijke scheiding die de echtgenoten, buiten elke procedure ten gronde om, pogen te bestendigen, hetgeen volstrekt moet vermeden worden;

dat ook niet evident is, dat door zich de bevoegdheid toe te eigenen om de grovelijk plichtverzuimende echtgenoot tot betaling van onderhoudsgeld te veroordelen — wat in het onderhavig geval niet wordt gevraagd — en om aan de andere echtgenoot een delegatie-recht toe te kennen, de voorzitter van de rechtbank, de enige sociaal aanvaardbare zienswijze deelt;

dat de voorzitter van de rechtbank trouwens slechts sociaal kan uitspreken in de maat die de wet hem toelaat;

dat de wetgever zeker niet het inzicht heeft gehad aan de voorzitter van de rechtbank de bevoegdheid te geven om, op grond van art. 221 van het B.W., de grovelijk plichtverzuimende echtgenoot tot betaling van onderhoudsgeld te veroordelen en om aan de andere echtgenoot een delegatierecht te geven tot bijdrage in de lasten van de huishouding; zo ja, zou de wetgever dit uitdrukkelijk hebben gezegd, zoals in art. 268 van het burgerlijk wetboek, en zou hij, om aan de voorzitter toe te laten gebeurlijke inlichtingen in te winnen over de inkomsten van de echtgenoten, de behandeling van de betwisting niet beperkt hebben op vijftien dagen na de datum van het verzoekschrift;

Overwegende dat de voorzitter van de rechtbank, als uitzonderlijke rechtsmacht, zich ambtshalve onbevoegd moet verklaren telkens een vordering tot de bevoegdheid behoort van een andere rechtsmacht;

Overwegende dat, om de verzoening en hereniging van de echtgenoten niet te bemoeilijken, de hierna bevolen maatregelen tot een termijn van zes maanden dienen beperkt te worden; dat de termijn van één jaar door verzoekster gevraagd te lang is;

Om deze redenen:

Machtigen verzoekster om afzonderlijk te verblijven te Oostende, Zwaluwenstraat, 43, en leggen verbod op aan verweerder haar aldaar te storen op straf van uitdrijving, zo nodig met behulp van de openbare macht.

Vertrouwen aan verzoekster toe de bewaking van de kinderen: Christel en Johnny, uit het huwelijk van partijen geboren.

Wijzen toe tot gebruik aan verzoekster de volgende meubelen en voorwerpen: kookhaard, vulkachel, gasfornuis « Nestor Martin », eetkamer bestaande uit: tafel, zes stoelen, buffet, dressoir, tapijt, twee clubzetels, één luster, alsmede opzet erbij behorend; keuken, bestaande uit: tafel, vier stoelen, keukenkast, keukengerief en ijskast.

Verklaren de voormelde maatregelen geldig voor een termijn van zes maanden.

Verwerpen het verzoek voor het overige.

Veroordelen verweerder tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

(zetelende in koophandelszaken)

1° Kamer. — 10 mei 1967.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Zenner en Mosselman.

Advocaten: Mrs. de Clippele en Van de Moortel.

Verzekeringen. — Verplichte aansprakelijkheidsverzekering voor motorvoertuigen. — De verzekering heeft betrekking op het voertuig, niet op de vervoerde goederen. — Causaal verband.

De aangestelde van een gemeente werd door de politierechter veroordeeld op grond van artikel 60/1 verkeersreglement: een ladder, die op de door de aangestelde bestuurde vrachtwagen was geladen, was tijdens een rit van het voertuig gevallen en had de auto van een derde beschadigd. De autoverzekeraar van de gemeente eist nu dat de aansprakelijkheidsverzekeraar van de gemeente hem de vergoeding terugbetaalt die hij aan de derde heeft uitgekeerd. Hij beroept zich op art. 8/3 van zijn polis waardoor van de verzekering is uitgesloten de schade veroorzaakt door het enkel feit van de vervoerde zaken of door het manipuleren ervan, voor het vervoer vereist, en die niet voortvloeit uit het gebruik van het motorvoertuig.

De eis wordt afgewezen: het essentieel voorwerp van de autoverzekering op materieel gebied heeft betrekking op het voertuig en niet op de vervoerde goederen, maar terzake is de werkende oorzaak van het ongeval te vinden, niet in de onvoldoende vasthechting van de ladder op de wagen, doch wel in het gebruik van het voertuig, aangezien het ongeval niet het gevolg was van de eigen aard van de vervoerde zaak en zich zonder het in beweging brengen van het voertuig niet had voorgedaan.

N.V. De Belgische Bijstand t./
N.V. Onderlinge Maatschappij
der Openbare Besturen.

Gezien de stukken, waaronder het vonnis verleend door de Politierechtbank van Lokeren, op 6-11-1964, in regelmatige uitgifte voorgebracht;

Overwegende dat de aanlegster vertoont dat zij, als autoverzekeraar der stad Lokeren, naar aanleiding van een vonnis verleend door de Politierechtbank van Lokeren, dd. 6-11-1964, voor rekening van wie het behoort, heeft uitbetaald aan zekere hr Van Bruyssel, een bedrag groot 20.169 fr., in de volgende omstandigheden:

op 26 juni 1964 voerde zekere De Beule Paul, aangestelde van de gemeente Lokeren voor dezer rekening, een vrachtwagen, verzekerd bij de aanlegster, toen een op deze vrachtwagen geladen ladder van het voertuig viel en op de stilstaande auto van voornoemde Van Bruyssel terecht kwam; tengevolge van dit schadegeval werd De Beule Paul voor de Politierechtbank van Lokeren vervolgd om, bij inbreuk op art. 60/1 van het K.B. dd. 8-4-1954, zijn voertuig derwijze niet te hebben geladen dat deze lading tijdens het traject geen schade kon veroorzaken aan de openbare weg, aan dezès aanhorigheden, de eraan liggende kunstwerken of de aanpalende eigendommen; het gemeentebestuur der stad Lokeren werd als burgerlijk verantwoordelijk voor zijn aangestelde vervolgd; bij vonnis dd. 6 november 1964 werd De Beule veroordeeld in een geldboete van 20 fr., vermeerderd met 190 decimes of 400 fr. of een subsidiaire gevangenisstraf van 3 dagen; De Beule en de Stad Lokeren wer-

den «in solidum» veroordeeld om te betalen aan Van Bruyssel, die zich burgerlijke partij had gesteld, de som van 20.169 fr.;

Overwegende dat de aanlegster bij de tegenwoordige vordering als gesubrogeerd in de rechten van haar verzekerde, de terugbetaling van voormelde som vervolgt, tegen de verweerster in dezer hoedanigheid van verzekeraar der burgerlijke verantwoordelijkheid van de Stad Lokeren, «die ten laste dezer kan vallen of van de verzekerden uit hoofde van de schade die door een ongeval aan derden zou veroorzaakt worden en die haar oorsprong zou vinden in de werking van een of andere dienst van gezegd bestuur»; dat aanlegster inderdaad beweert dat het schadegeval niet te wijten is aan een verkeersongeval, doch aan de onbeholpen wijze waarmede de ladder op de vrachtwagen gevestigd was, zodat de dekking van het schadegeval uitgesloten is door art. 8/3° der autoverzekeringpolis, dat luidt als volgt: «art. 8: Zijn van de verzekering uitgesloten: 1/... 2/...; 3/ Schade veroorzaakt door het enkel feit van de vervoerde zaken of door het manipuleren ervan, voor het vervoer vereist, en die niet voortvloeit uit het gebruik van het motorvoertuig»;

Overwegende dat, zonder het bedrag van de vordering te betwisten, hetwelk werd vastgesteld door hogeraangehaald vonnis, de verweerster staande houdt dat zij tot geen dekking gehouden is omdat de schade niet werd veroorzaakt door het enkel feit van de vervoerde ladder, doch wel rechtstreeks voortvloeit uit het gebruik van het motorvoertuig dat door de aanlegster verzekerd is;

Overwegende dat het er derhalve terzake op aankomt de toedracht te bepalen van art. 8/3° van de tussen de aanlegster en de stad Lokeren bestaande verzekeringpolis; dat de bepaling van art. 8 van de typepolis inzake autoverzekering eerder tot doel heeft de aansprakelijkheid van de autoverzekeraar te beperken dan zekere risico's uit de dekking uit te sluiten, vermits het essentieel voorwerp van de autoverzekering op materieel gebied betrekking heeft op het voertuig en niet op de vervoerde goederen (Cassart, Bodson & Pardon: «L'assurance automobile obligatoire de responsabilité civile» bl. 113); dat derhalve dient te worden nagegaan welke de oorzaak is geweest van het schadegeval, t.t.z. of de schade haar oorzaak vindt in het gebruik van het voertuig of in de onvoldoende vasthechting van de vervoerde goederen;

Overwegende dat het causaal verband een essentieel konstitutief element is van de verantwoordelijkheid (De Page, Deel II, nr. 954); dat, bij het voorkomen van een schadegeval, de veelvuldigheid van oorzaken zonder invloed is wanneer tussen de feiten die tot de schade hebben bijgedragen, er een foutief feit bestaat; dat er causaal verband bestaat wanneer zonder die fout, de schade, zoals zij «in concreto» bestaat, niet zou zijn ontstaan (Ibid. nrs 958 en 960; Cass. 18-11-1963, Bull. Ass., 1963, bl. 708 & noot);

Overwegende dat terzake vaststaat dat de werkende oorzaak van het ongeval te vinden is, niet in de onvoldoende of slechte vasthechting van de ladder op de vrachtwagen, doch wel in het gebruik van het voertuig, vermits het ongeval niet het gevolg was van de eigen aard van de vervoerde zaak en zich zonder het in beweging brengen van het voertuig niet had voorgedaan; dat het inderdaad dit gebruik is dat een samenloop van omstandigheden heeft verwekt welke aan de vervoerde zaak de gelegenheid hebben gegeven de schade te doen ontstaan, schade welke niet zou zijn voorgevallen zonder de werkende oorzaak, zijnde het gebruik van het voertuig waarop de ladder gevestigd was; (Cassart, e.a.; op. cit. bl. 113; Luik, 13-2-1961, onuitg., doch aangehaald in nota R.V.G., onder H.R. Gent 16-2-1952, Bull. Ass.

1962, bl. 883; Nouvelles «Droit Commercial» deel V, bl. 626, nr. 317);

Overwegende dat de schade derhalve door aanlegster zelf diende te worden gedekt, zodat de ingestelde vordering ongegrond is en moet worden afgewezen;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

zetelend in koophandelszaken, alle strijdige besluiten verwerpende, verklaart de vordering ontvankelijk, doch ongegrond en wijst ze af;

Veroordeelt aanlegster in de gerechtskosten.

ARBEIDSGERECHT TE BRUGGE.

Bediendekamer. — 2 januari 1967.

Voorzitter: M. De Piere.

Rechtskundig bijzitter: M. Porta.

Advocaat: Mr. Heyvaert.

Handelsvertegenwoordiger. — Wet van 30 juli 1963. — Begrip.

Uit de elementen die de beslissing aanstipt en waarbij van doorslaggevend belang zijn dat eiser het werk dat hij presteerde in volledige vrijheid organiseerde, dat hij er de duur aan besteedde die hij zelf wilde en dat hij noch van het een noch van het ander enige rekenschap diende te geven aan gedaagde, leidt het Arbeidsgerecht af dat eiser niet in dienst van gedaagde was als handelsvertegenwoordiger in de zin van de wet van 30 juli 1963.

Van Haute t./ Grossé.

Overwegende dat de eis er toe strekt gedaagde te horen veroordelen aan eiser te betalen de som van 632.113,25 fr., som onderverdeeld als volgt:

- 1) de som van 92.303,80 fr. hoofdens achterstallige kommissielonen over de periode 1959-1963;
- 2) de som van 8.037 fr. hoofdens kredietnota's nrs. 306, 332 en 416;
- 3) de som van 84.567,75 fr. hoofdens kommissielonen 1964;
- 4) de som van 351.075 fr. hoofdens «kommissie op leveringen gedaan door verweerster nadat hij het cliënteel had bezocht en/of demonstraties had gegeven»;
- 5) de som van 48.137 fr. hoofdens «terugbetaling R.M.Z.-bijdragen»;
- 6) de som van 24.796 fr. hoofdens terugbetaling takszegels;
- 7) de som van 23.197 fr. hoofdens verlovvergoeding;

Overwegende dat uit de stukken van de bundels die partijen hebben neergelegd en uit de debatten ter zitting gebleken is: 1. dat partijen op 9 juni 1959 met elkaar een schriftelijk contract betiteld als «vertegenwoordiging» afsloten;

2. dat eiser bij aangetekend schrijven van 24 oktober 1964 schriftelijke opzegging gaf aan verweerster met als vooropzeggingstermijn 1 november 1964 tot 31 januari 1965;

Over de bevoegdheid:

Overwegende dat verweerster de onbevoegdheid ratione materiae van de Raad opwerpt, dat zij nl. laat gelden dat eiser niet als een gewone handelsvertegenwoordiger voor haar werkte maar als een vrij handelsagent;

Overwegende dat verweerster daartoe de nadruk legt

op volgende omstandigheden: eiser stelde nooit enig verlag van zijn werkzaamheden op of bracht nooit enig relaas uit, hij reisde voor eigen kosten met zijn persoonlijke wagen zonder enige vergoeding, hij richtte zijn werk in zoals hij het zelf besliste in alle vrijheid en onafhankelijkheid, hij diende meer het gebruik van zijn tijd te verrechtvaardigen, hij was nooit verplicht « tot het verzekeren van een vast zakencijfer », hij was niet verplicht een bepaald zakencijfer te realiseren, over het ganse laatste jaar bereikte hij een zakencijfer van slechts 90.000 frank, hij mocht « buiten de zone » met andere firma's werken, hetgeen hij in feite ook deed, hij verkocht missalen, boeken, koperwerk, brevieren enz., hij schreef van 3.5.1965 aan Pastoor Van Maldegem schreef hij « ...omdat hij (Grossé) best wist dat vermits wij volgens akkoord werkten op commissieloon, met eigen wagen, zonder enige kostenvergoeding, zonder maandloon, wij dus geenszins konden verplicht worden. »; dat verweerster op alle kredietnota's taxe-zegels aanbracht waarvan zij het bedrag steeds van de kredietnota's aftrok, zoals in art. 7 van het contract bedongen werd; dat zij voor eiser slechts een fiktieve inschrijving bij de R.M.Z. nam en dit pas sedert 1961 en dan nog op het uitdrukkelijk verzoek van eiser met het oog op het bekomen van sociale voordelen doch dat even uitdrukkelijk bedongen werd dat de patronale bijdragen zouden worden afgehouden van zijn commissielonen en dat eiser tegen deze toestand niet éénmaal geprotesteerd heeft;

Overwegende dat verweerster uit hetgeen voorgaat afleidt dat eiser niet onder haar gezag stond hetgeen een essentiële voorwaarde is om als handelsvertegenwoordiger in de zin van de wet van 30 juli 1963 te worden aangezien;

Overwegende dat eiser voorgaande feitelijke gegevens niet betwist;

Overwegende dat het standpunt van eiser kan omschreven worden als volgt: het is aan verweerster desgevallend te bewijzen dat eiser niet een handelsvertegenwoordiger was doch wel een onafhankelijk agent, Verweerster moet derhalve bewijzen dat hij niet onder haar gezag — genomen in de ruime betekenis van het woord — werkte; dat het contract elf artikels met verbods- of gebodsbepalingen inhoudt waaronder volgende artikels: artikel 2: « U zult deze goederen alleenlijk en uitsluitend laten zien aan de geestelijkheid en de kloosters der plaatsen welke U volgens mijn gegevens zult bezoeken — dus geen verkoophuizen — aan geen particulieren. Art. 5: « Het voorlopig aangeduide aktieterrein is U niet voorbehouden tenzij wij anders zouden besluiten. art. 6: « U zult minimum alle 8 dagen volledig relaas geven van al de bezochte plaatsen en personen en over hetgeen U hebt bereikt » art. 10: « U mag maar uitsluitend aan onze opgegeven prijzen verkopen »;

Overwegende dat het wel degelijk aan verweerster desgevallend is te bewijzen dat eiser niet onder haar gezag zou gewerkt hebben;

Overwegende dat de Raad er over te oordelen heeft of uti de gekende en erkende gegevens al dan niet kan afgeleid worden of eiser een handelsvertegenwoordiger, zonder een vrij handelsagent was;

Overwegende dat art. 2 van het contract niet wijst op een band van ondergeschiktheid; dat de er in voorkomende verbodsbepaling blijkbaar redenen heeft eigen aan de handel van verweerster en de manier waarop zij haar handel uitbaat; dat de inhoud van art. 5 ook geenszins een element uitmaakt waaruit een band van ondergeschiktheid zou kunnen afgeleid worden, temeer als men in aanmerking neemt dat eiser uitsluitend op commissie (15 %) wrkte; dat aan de vereiste van art. 6 nooit werd voldaan; dat art. 10 blijkbaar door redenen van handelsaard geïnspireerd werd;

Overwegende dat alles samengenomen het zeker als

voldoende bewezen moet worden aangezien dat eiser als vrij handelsagent voor verweerster werkte;

dat hierbij volgende elementen van doorslaggevend belang zijn: eiser organiseerde in volledige vrijheid het werk dat hij presteerde, hij besteedde er de duur aan die hij zelf wilde en diende noch over het een noch over het andere enige rekenschap te geven;

Om deze redenen:

De Werkrechtersraad te Brugge, Kamer voor Bedienden, rechttdoende tegensprekelijk, verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de eis en veroordeelt eiser tot de kosten van het geding;

De wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werd nageleefd;

EUROPEES RECHT

Procedure voor het tot stand komen van aanvullende overeenkomsten

Antwoord van de Raad der Europese Economische Gemeenschap d.d. 6 juni 1967 op de schriftelijke vraag nr. 21 gesteld door de heer Vredeling (Socialistische fractie - Nederland), op 5 april 1967.

Vraag:

Betreft: Procedure voor het tot stand komen van aanvullende overeenkomsten.

1. Deelt de Raad de mening, dat aanvullende overeenkomsten bij het E.E.G.-Verdrag krachtens artikel 235 van dit Verdrag slechts tot stand kunnen komen door een besluit van de Raad, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europese Parlement ⁽¹⁾?

2. Indien de Raad deze vraag geheel of ten dele bevestigend beantwoordt, wat is dan zijn oordeel over de rechtmatigheid of onrechtmatigheid van de volgende overeenkomsten die gesloten zijn door de Vertegenwoordigers van de Regeringen der Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap in het kader van de Raad bijeen:

a) overeenkomst inzake maatregelen en procedures nodig ter toepassing van de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland, van 9 juli 1961 ⁽²⁾;

b) intern akkoord inzake maatregelen en procedures nodig ter toepassing van de Associatieovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de met deze Gemeenschap geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar, van 20 juli 1963 ⁽³⁾;

c) overeenkomst inzake maatregelen en procedures nodig ter toepassing van de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije van 12 september 1963 ⁽⁴⁾;

Zulks vooral gelet op het feit dat uit de desbetreffende teksten niet blijkt, dat de overeenkomsten zijn aangegaan op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europese Parlement?

3. Wat is zijn oordeel over de juridische houdbaarheid van de volgende overeenkomsten eveneens gesloten door de Vertegenwoordigers van de Regeringen der Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap in het kader van de Raad bijeen:

a) overeenkomst inzake het Financiële Protocol ge-

hecht aan de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland, van 9 juli 1961 ⁽⁵⁾;

b) intern akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap, van 20 juli 1963 ⁽⁶⁾;

c) overeenkomst inzake het Financiële Protocol, gehecht aan de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije, van 12 september 1963 ⁽⁷⁾;

zulks vooral gelet op het feit dat in deze overeenkomsten nieuwe taken aan E.E.G.-organen worden toebedeeld, terwijl uit de teksten niet blijkt, dat de overeenkomsten zijn aangegaan op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europese Parlement?

4. Is de Raad op de hoogte van een overeenkomst tussen de Lid-Staten ter uitvoering van de artikelen 95 t/m 97 van het Verdrag ⁽⁸⁾?

5. Indien dit zo is, acht de Raad deze overeenkomst bindend voor de gemeenschapsorganen?

6. Zo ja, wil hij dan officiële publikatie van deze overeenkomst alsnog bevorderen?

7. Indien de Raad van deze overeenkomst op de hoogte is, acht hij deze dan rechtmatig tot stand gekomen, daar het Europese Parlement hierover niet is geraadpleegd?

8. Voor zover overeenkomsten als bedoeld in de punten 1, 2, 3 en 4 van de onderhavige schriftelijke vraag leiden tot handelingen van de Lid-Staten en/of van gemeenschapsorganen, kan de wettigheid van deze handelingen dan volgens de Raad voor het Hof worden betwist?

Antwoord :

1. De Raad deelt niet de mening van de Geachte Afgevaardigde vermeld in paragraaf 1 van zijn vraag. Artikel 235 beoogt namelijk slechts het geval waarin een optreden van de Gemeenschap noodzakelijk blijkt om, in het kader van de gemeenschappelijke markt, een der doelstellingen van de Gemeenschap te verwezenlijken, zonder dat het Verdrag in de daartoe vereiste bevoegdheden voorziet. In een dergelijk geval is de Raad er in zijn hoedanigheid van communautaire instelling niet toe geroepen om, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europese Parlement, een aanvullende overeenkomst te sluiten, maar om de noodzakelijke maatregelen te nemen in de in artikel 189 van het Verdrag voorgeschreven vormen.

2. De Raad is van mening dat de door de Geachte Afgevaardigde vermelde overeenkomsten niet aan alle in artikel 235 gestelde voorwaarden voldoen. Dientengevolge dienden de in dit artikel bepaalde vormen niet te worden aangewend. De Geachte Afgevaardigde zij evenwel eraan herinnerd, dat deze overeenkomsten na advies van de Commissie zijn aangenomen en dat zij tegelijk met de Associatieovereenkomsten waarop zij betrekking hebben, aan het Europese Parlement zijn toegezonden.

3. Om dezelfde redenen is de Raad van mening dat de sub 3 vermelde overeenkomsten geldig zijn gesloten. Het feit dat zij aan de Raad en aan de Commissie bepaalde bevoegdheden verlenen, is niet van dien aard dat het dit standpunt kan wijzigen.

4. 5. 6. 7. De artikelen 95 tot en met 97 van het Verdrag bepalen dat de Lid-Staten een aantal fiscale regels toepassen, met name op het gebied van de omzetbelasting. Slechts indien zij die regels niet zouden toepassen wordt door artikel 97, tweede alinea, een bevoegdheid aan de Commissie verleend. Derhalve en hoewel het Verdrag geen verplichtingen op dit gebied behelst belte niets de Lid-Staten om overeenstemming te be-

reiken over de wijze waarop zij hun in dat artikel bepaalde bevoegdheden uitoefenen. Dit is het onderwerp van de overeenstemming die op 21 juni 1960 tussen de Lid-Staten werd bereikt tijdens de 33e zitting van de Raad van 20/21 juni 1960. Aangezien het gaat om het vervullen van taken waarmede de Lid-Staten zijn belast, bestaat er krachtens het Verdrag geen verplichting tot bekendmaking van deze overeenkomst in het Publikatieblad van de Gemeenschappen.

8. Ten aanzien van de besluiten die door de Gemeenschapsorganen en de Lid-Staten zouden moeten worden genomen op basis van de overeenkomsten die door de Geachte Afgevaardigde zijn vermeld, behoort het niet tot de taak van de Raad om te bepalen of het Hof van Justitie te dien opzichte bevoegd is; in voorkomend geval zal het Hof van Justitie zich daarover uitspreken aan de hand van het Verdrag.

(1) Voor algemene beschouwingen rond de in dit en de volgende punten van deze schriftelijke vraag aan de orde gestelde problematiek zij verwezen naar het artikel « Besluiten van de Vertegenwoordigers der Lid-Staten; gemeenschapsrecht » door Prof. Mr. H.G. Schermers in het Nederlandse tijdschrift Sociaal-Economische Wetgeving van oktober-november 1966.

(2) PB No. 26 van 18-2-1963, blz. 350/63.

(3) PB No. 93 van 11-6-1964, blz. 1490/64.

(4) PB no. 217 van 29-12-1964, blz. 3704/64.

(5) PB No. 26 van 18-2-1963, blz. 352/63.

(6) PB No. 93 van 11-6-1964, blz. 1493/64.

(7) PB No. 217 van 29-12-1964, blz. 3705/64.

(8) Zie paragraaf 48 van het in de eerste noot bedoelde artikel.

BOEKBESPREKING

Mr. M. Croonenberghs, *De Familie en het Recht.* — 2 boekdelen, Davidsfonds Leuven, 1967.

In het Rechtskundig Weekblad van 18 juni jl. heeft Prof. R. Victor een recensie gewijd aan de toen pas verschenen studie van Mr. Croonenberghs over Jeugdbescherming.

Kort daarop publiceerde het Davidsfonds in zijn keurreeks van de zelfde auteur twee mooie boekdelen over « De Familie en de Wet ».

Ik heb met de grootste belangstelling en een gelijke sympathie deze studie doorlezen over een stof die ik het voorrecht had gedurende lange jaren aan onze Gentse Alma Mater te doceren.

Leerboeken over Familierecht zijn er, God dank, in aantal en de rechtsliteratuur laat ten bate van de juristenpraktijk, voor magistraten, advocaten of notarissen — en ook voor studenten — in niets te wensen over... zonder te gewagen van de nieuwe boekdelen die, naar het schijnt, zowel te Gent als te Leuven in aantocht zijn.

Maar de schrijver zelf heeft met de bescheidenheid die hem eigen is in zijn inleiding, het door hem nagestreefde doel omlijnd: « We richten ons niet tot hen die de rechtswetenschap studeren of die haar op een of andere manier in de praktijk beoefenen, doch tot de rechtsonderhorigen in het algemeen, tot de leken in het vak, indien we ons zo mogen uitdrukken ».

Dit is nu juist de grote verdienste voor dewelke men Mr. Croonenberghs waardering en dank is verschuldigd.

Het is goed en het verheugt ons dat nu ook een werk over Familierecht verschijnt waarin de Vlaamse landgenoten, die een bepaalde graad van ontwikkeling bereiken en hierdoor zelf bewust zijn van de verantwoordelijkheid die ze als huisvader of huismoeder te dragen hebben, een veilige leidraad zullen vinden die zij omwille van de

buitengewoon levendige en, ik voeg er bij, aangename voorstelling van de familieproblemen steeds met genoegen zullen raadplegen.

De tekst is uiteraard niet overladen met spitsvondige problematiek of verwijzingen die de doorsnee-lezer niet controleren kan. En toch meen ik in alle oprechtheid te mogen beweren, dat weinige moeilijkheden onbesproken of onopgelost zijn gebleven.

Ook vulgarisatie kan de hoogste kwaliteit bereiken en daarom zeer lofwaardig worden genoemd.

En waarom zouden wij voortaan, bij verloving of huwelijk, de twee boekdelen over de Familie en de Wet niet aan een of ander jeugdig vriendenpaar aan de hand doen? Dit zou bij velen de soms moeilijke vraag oplossen: « Wat geven wij? ».

Utile dulci...

P. M. O.

BALIELEVEN

ORDE DER ADVOCATEN TE KORTRIJK

Samenstelling van de Raad der Orde voor 1967-1968

Stafhouder: Mr. J. De Clerck. — Leden: Mr. M. Claeys; Mr. A. De Gryse; Mr. J. Mayeur; Mr. P. Gillon; Mr. A. Leuridan; Mr. J. Beele; Mr. G. Vanden Berghe; Mr. J. D'Hulst.

TIJDSCHRIFTEN

Sociaal Economische Wetgeving: jg. 1967 - nr. 6-7:

Van Notten M.M., Honderd rechterlijke beslissingen. — Schrans G., Collectieve prijshandhaving en weigering van verkoop i.z. geneesmiddelen in België. — Bespreking van de cassatie-arresten van 2 juni 1960 en van 24 mei 1965.

nr. 8-9:

Langemeijer G.E., Jan Valkhoff, enkele biografische aantekeningen. — Levenbach M.G., De plaats van Valkhoff onder de Nederlandse juristen. — Polak J.M., Consument en recht, Een consumentenrecht? — Kuin P., De doeleinden van de onderneming. — Mok M.R., Het publiekrecht van het bedrijfsleven en orderlijke Economisch Verkeer. — Heertje A.A., Macht op de Markt. — Degenkamp, Enige opmerkingen over volkomen en onvolkomen concentratie van ondernemingen in het sociaal-economisch recht. — Gerbrandy S., De grenzen van het begrip « huur » en de grenzen van de huurbescherming.

Nederlands Juristenblad: jg. 1967 - nr. 34:

Korthals Altes A., Turkije in Rotterdam. — Verheul J.P., Contractuele forumkeuze en kortgeding II (slot). — Funke A.P., Heeft beroep in cassatie in rekestprocedure in het algemeen schorsende kracht? — Leyten J.M.C., De ter dood veroordeelde sergeant. — Patijn S., De communautaire rechtsorde en het beleid van de Minister van

Buitenlandse Zaken (II). — Smalbraak J.Th., De vergissing van art. 4.3.1.8.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie: jg. 1967 - nr. 4966:

Redactie, De wet op het Notarisambt 125 jaar. — Von Bergh C.J.H.A., Enige grepen uit Hoofdstuk III. — Buining J.R.H., De Notariswet 125 jaar. — Cohen A., De feestdag. — Kronenberg F.W.R., Schuld en boete. — Lubbers A.G., Varietur. — Luijten E.A.A., Is the lady of burning? Enkele gedachten bij het 125-jarig bestaan der Wet op het Notaris-ambt. — Van de Poll R.A., Artikel 60. — Rombach J., Herziening van de notariswet: algeheel of partieel? — Smalbraak J.Th., Eenheid van tijd, plaats en handeling. — De Vos M., 125 jaar geleden vernieuwing organisatie notaris-ambt. — De Vries W.G., Ambt en aktie.

Bestuurswetenschappen: jg. 1967 - nr. 5:

Van Poelje G.A., De pensioen-bus bij de halte « Vastheid-Noord ». — Van Reijen L.G., Bestuursrechtelijke aspecten van de luchtverontreiniging. — Van Poelje G.A., De openbare dienst.

Journal des Tribunaux: jg. 1967 - nr. 4587:

Constant J., A propos d'un centenaire: Le Code pénal de 1867.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique: jg. 1967 - nr. 10:

De Tollenaere V., Les grandes agglomérations.

Recueil de Jurisprudence du Droit administratif et du Conseil d'Etat: jg. 1967 - nr. 2:

Vliebergh H., Du retrait des distinctions honorifiques.

Recueil Dalloz Sirey (Parijs): jg. 1967 - nr. 33:

Foulon-Piganiol C.I., Les premières orientations jurisprudentielles de l'article 220-1 du code civil (fin).

La Revue Administrative: jg. 1967 - nr. juillet - août:

Groshens J.C., Les problèmes actuels de l'administration locale en France. — Riera G., Le Jacobinisme et le mythe de sa survivance (II). — Thuillier G., Les « Cartons verts » de Georges Lecomte.

Public Law: jg. 1967 - nr. 185-260:

Macleod R.M., Law, Medicine and Public Opinion: The Resistance to Compulsory Health Legislation 1870-1907 (Part II). — Dawson W.F., Privilege in the Senate of Canada.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad